

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Projekt na podporu čtenářství

Bakalářská práce

Autor: Andrea Nováková
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Historie se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: Mgr. Petra Bubeníčková, Ph.D.
Oponent práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Andrea Nováková
Studium:	P15P0695
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, Historie se zaměřením na vzdělávání
Název bakalářské práce:	Projekt na podporu čtenářství
Název bakalářské práce A):	Project to support reading

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá problematikou dětského čtenářství a čtenářské gramotnosti. Představuje projekt na podporu čtenářství.

ALTMANOVÁ, Jitka. Čtenářská gramotnost ve výuce: metodická příručka. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), divize VÚP, 2011. ISBN 978-80-86856-98-8. ČUŘÍN, Michal a Petra BUBENÍČKOVÁ. Čtenářství v souvislostech. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2013. ISBN 978-80-7405-327-6. LEPILOVÁ, Květuše. Cesty ke čtenářství: vyprávějte si s námi!. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0112-8. PRÁZOVÁ, Irena, Kateřina HOMOLOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. České děti jako čtenáři. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7491-492-8. ZACHOVÁ, Alena. Čtenářství a čtenářská gramotnost. Vlkov: Helena Rezková, 2013. ISBN 978-80-904449-7-3.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petra Bubeníčková, Ph.D.

Oponent: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 9.11.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 25. 4. 2019

.....

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Petře Bubeníčkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a neskonalou trpělivost a ochotu. Velmi děkuji Mgr. Lucii Podrazilové a ZŠ Pouchov v Hradci Králové za možnost realizace projektu. A v neposlední řadě děkuji za podporu své rodině, přátelům a kolegyni Michaele Tesnerové za psychickou podporu po celou dobu společného studia.

„Jestli najdeš v životě cestu bez překážek, určitě nikam nevede.“ Arthur C. Clarke

Anotace

NOVÁKOVÁ, Andrea. *Projekt na podporu čtenářství*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 85 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zaměřuje na podporu čtenářství v České republice. Hlavním cílem práce je tvorba vlastního projektu podporujícího čtenářství žáků druhého stupně základních škol.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy čtení, čtenářství, čtenářská gramotnost, čtenář, četba. V rámci teoretické části je také zkoumán současný stav čtenářství a čtenářské gramotnosti v České republice na základě zhodnocení mezinárodních výzkumů. Představeny jsou vybrané projekty orientované na podporu čtenářství.

V praktické části je prezentován autorský projekt na podporu čtenářství, zaměřující se na fantasy literaturu.

Klíčová slova:

čtenářství, čtenářská gramotnost, projektová metoda, projekty na podporu čtenářství, fantasy literatura, Harry Potter

Annotation

NOVÁKOVÁ, Andrea. *Project to Support Reading*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 85 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor's thesis focuses on supporting the reading in the Czech Republic. The main goal of the thesis is creating an own project that supports reading of students at lower secondary schools.

The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The basic terms such as reading, readers' literacy and readership are defined in the theoretical part. The current situation in reading as well as the readers' literacy in the Czech Republic, based on the outcome of international researches, are also examined in this part. The theoretical part of the thesis also introduces chosen projects that focus on supporting the reading.

The practical part presents the author's project that aims at supporting the reading and which focuses on fantasy.

Keywords:

reading, readers' literacy, project method, projects supporting the reading, fantasy, Harry Potter

Obsah

Úvod	8
1 Charakteristika základních pojmů	10
1.1 Čtení	10
1.2 Čtenářství.....	12
1.2.1 Faktory ovlivňující čtenářství	12
1.2.1.1 Rodina	12
1.2.1.2 Škola.....	13
1.2.1.3 Volný čas/knihovna.....	13
1.3 Čtenářská gramotnost.....	14
1.4 Čtenář	15
1.5 Četba.....	16
2 Současný stav čtenářství v ČR a jeho podpora	18
2.1 Mezinárodní výzkumy RLS, PISA, PIRLS	18
2.2 Probíhající projekty	26
2.2.1 Celé Česko čte dětem	27
2.2.2 Rosteme s knihou	28
2.2.3 Noc s Andersenem	30
2.2.4 Čtení pomáhá	30
2.2.5 Zhodnocení vybraných projektů	31
2.3 Motivace	31
3 Projektová metoda.....	33
3.1 Projektové vyučování	33
3.2 Projekt.....	34
4 Vlastní projekt	36
4.1 Přípravná fáze	36
4.2 Realizace.....	38
4.3 Hodnocení projektu	48
4.3.1 Zpětná vazba žáků.....	48
4.3.2 Zhodnocení projektu pomocnými pedagogy	49
4.3.3 Zhodnocení projektu navrhovatelkou.....	50
Závěr.....	52
Zdroje	54
Seznam příloh	60

Úvod

V posledních letech je obliba čtení jako volnočasové aktivity daleko nižší, než tomu bylo například v minulém století. Byť mnoho českých dětí čte rádo a pravidelně, existuje zde poměrně velké procento dětí a dospívajících, kteří nečtou vůbec. Tato nepříznivá tendence může mít několik různých příčin. Některé ze současných studií ukazují, že zájem o čtení klesá zejména u pubescentů, kteří se začínají více zajímat o moderní technologie než o tištěná média včetně knih.¹

Čtení knih je však bezesporu prospěšná činnost pro vývoj společensky schopných jedinců. Je proto velmi podstatné podporovat zejména děti nižšího věku ve čtení a rozvíjení čtenářské gramotnosti, aby si ke čtení vytvořily kladný vztah a později se z nich mohli stát dospělí čtenáři a zároveň aktivní občané.

K sepsání práce nás vede několik důvodů, zejména vlastní celoživotní čtenářský zájem, který propukl již v raném dětství. Díky absolvované pedagogické praxi nejen v rámci studia jsme měli možnost pozorovat současný přístup dětí ke knihám a knižní kultuře. Shledali jsme, že ve velkém množství případů není momentální stav dětského čtenářství ideální a chtěli jsme se prakticky zasadit o jeho zlepšení.

Tato bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat současný stav čtenářství v České republice, zejména u žáků druhého stupně základních škol, a projektovou metodou podpořit oblibu a rozvoj čtenářství. Práce je rozdělena do dvou částí.

Teoretická část objasňuje základní pojmy spojené s hlavním tématem práce. Na základě prozkoumání odborných zdrojů jsou charakterizovány termíny čtení, čtenářství a faktory jej ovlivňující, čtenářská gramotnost, čtenář a četba. Druhá kapitola již mapuje čtenářství žáků v České republice. Jsou zde představeny výsledky průzkumů čtenářské gramotnosti, které se uskutečňují v mezinárodním měřítku. Další část je věnována některým současným probíhajícím projektům, které se různými způsoby zaměřují na podporu čtenářství v České republice. Mezi vybrané projekty jsou zařazeny následující: *Celé Česko čte dětem*, *Rosteme s knihou*, *Noc s Andersenem* a *Čtení pomáhá*.

Jelikož stěžejní část bakalářské práce tvoří autorský projekt, je objasněna také problematika projektové metody, projektového vyučování a motivace.

---

¹ České děti čtou víc než v minulosti, překvapila velká studie. U mládeže však literaturu vytlačují sociální sítě. *Česká televize* [online]. [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2364262-ceske-deti-ctou-vic-nez-v-minulosti-prekvapila-velka-studie-u-mladeze-vsak-literaturu>

V praktické části práce je představen vlastní autorský projekt na podporu čtenářství, který byl realizován 15. února 2019 na Základní škole Pouchov v Hradci Králové. Hlavním tématem projektu je fantasy literatura, úžeji zaměřená na knižní fantasy sérii Harry Potter. Detailně je popsán připravený program projektu, samotná realizace a reflexe zúčastněných žáků, pedagogů a autorky projektu. Cílem projektu je zábavnou netradiční formou seznámit žáky s žánrem fantasy literatury a podpořit jejich zájem o čtenářství.

1 Charakteristika základních pojmů

Na začátku práce je nezbytné objasnit několik základních pojmů, na kterých je práce založena. Těmito pojmy jsou čtení, čtenářství, čtenářská gramotnost, čtenář a četba. V některých případech dochází ke špatnému pochopení či záměně daných pojmů, proto je třeba se těmto omylům vyvarovat.

1.1 Čtení

Prvním základním pojmem, kterým se budeme zabývat, je pojem čtení. Názory veřejnosti i odborníků jsou poněkud rozdílné. Dané výpovědi se liší v tom, na co klade každý jedinec při definování největší zřetel. Pro ucelenou odbornou charakteristiku můžeme použít definici z Pedagogického slovníku – čtení je: *„Druh řečové činnosti spočívající ve vizuální recepci znaků (slov, vět, nejazykových symbolů), jež jsou podnětem pro myšlenkovou činnost (porozumění významu znaků). Proces čtení zahrnuje několik fází, jejichž výsledkem má ideálně být porozumění čtenému textu (ang. reading comprehension) a vnitřní zpracování příslušné informace.“*² Hlavním poznatkem této definice je, že čtení je proces – činnost probíhající v čase.

Co vše tedy zahrnuje proces čtení? Čtení *„vykazuje tyto náležitosti: knihu (noviny, časopis ad.), čas, který k tomu potřebujeme, jakož i důvod či motivaci, proč toto rozhodnutí číst činíme. Nadto se vše děje nikoli ve vzduchoprázdnu, ale vždy někdy a někde.“*³ Literární vědec Jiří Trávníček chápe čtení jako: *„socio-kulturní stopu. Jde o aktivitu, která po sobě zanechává otisky a která nás někde zařazuje“*.⁴

Proč člověk čte zrovna tu danou knihu (noviny, časopis, text...)? Jak se k ní dostal? Kdo je autorem textu a co chce čtenáři prostřednictvím svého textu předat? Kdy a kde čtenář čte daný text? Jak reaguje v průběhu konzumace textu a jak ho šíří mezi ostatní populaci? Co mu čtení daného textu přineslo a jak ho ovlivnilo pro další socio-kulturní působení? Všechny tyto kladené otázky týkající se čtenářské činnosti jsou nedílnou součástí procesu, nelze je proto opomíjet.

Proces čtení můžeme rozdělit dle různých způsobů – např. **orientační čtení** (získání základních informací o knize – autor, název, uspořádání a členění díla),

---

² PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013, s. 42. ISBN 978-80-262-0403-9.

³ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internet: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011, s. 39. ISBN 978-80-7294-515-3.

⁴ Tamtéž, s. 39.

selektivní čtení (hledání pouze určitého údaje v textu), **kurzorické čtení** (velmi rychlé pročítání textu, zachycení klíčových slov a pasáží pro pozdější čtení), **statarické čtení** (pečlivé pročítání textu, velmi důležité je pochopení smyslu textu, nikoli rychlost čtení).⁵

Čtení však lze rozlišovat také podle rychlosti, nelze však opomenout, že různý obsah čtiva vyžaduje různé tempo, a také musíme brát v potaz různé schopnosti daného čtenáře. „Z hlediska průměrného čtenáře lze rozlišovat zhruba pět rychlostí čtení:

- 1) *Lehké čtení – asi 250 slov za minutu – např. nenáročná zábavná četba, jednoduché novinové články, propagační tiskoviny bez odborných názvů apod.,*
- 2) *normální čtení – asi 180 slov za minutu – dlouhé novinové články, obchodní korespondence, informace, sdělení, většina materiálů souvisejících s naší prací, populárně naučná literatura, beletrie,*
- 3) *pečlivé čtení – asi 135 slov za minutu – odborné články s novými poznatky, problematika z nám méně známých vědních oborů a tematických oblastí,*
- 4) *obtížné čtení – asi 75 slov za minutu – texty s daty, číslly, vzorci, technické a jiné náročné texty, cizojazyčné texty (pokud cizí jazyk dokonale neovládáme),*
- 5) *mimořádné čtení – nelze uvést průměr slov za minutu, protože rychlost četby může klesnout až na jedno slovo za minutu – jedná se o texty v cizím jazyce, který čtenář málo ovládá, chemické a jiné vzorce, které nejsou běžné nebo jsou čtenáři neznámé a musí je teprve studovat.“⁶*

Bohužel u některých lidí se projevují poruchy čtení (tzv. dyslexie). Mohou mít různé příčiny – např. dědičné či vývojové dispozice týkající se nervové soustavy, zrakového a sluchového vnímání, řečového projevu, laterality (přednostní užívání orgánů jedné poloviny těla), ale značnou roli hrají také citoví činitelé (emoční poruchy jedince, vlivy prostředí a sociálních činitelů). Psychologickými a fyziologickými aspekty procesu čtení se více zabývá např. česká bibliopedagožka Lidmila Vášová.⁷

---

⁵ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995. Knihovnictví, s. 43. ISBN 80-85866-07-2.

⁶ Tamtéž, s. 40–41.

⁷ Tamtéž, s. 34–50.

1.2 Čtenářství

V čem se liší pojmy čtení a čtenářství? Proces učení dovednosti čtení nemusí u všech jedinců probíhat hladce, což může znamenat, že si někteří ke čtení nevytvoří kladný vztah. Právě slovo vztah je zde velmi důležité – nejedná se už pouze o činnost, kterou dokáže provádět téměř každý, ale povznáší tuto činnost na „vyšší úroveň“.

„Čtenářství vyjadřuje aktivní vztah k četbě a literatuře vůbec. Je vnímáno jako důležitý faktor kultivace a socializace jedince, a proto se dá předpokládat, že jeho úroveň do jisté míry ovlivňuje i celkovou vzdělanost národa.“⁸

Aby si jedinec vytvořil kladný vztah ke čtení, je zapotřebí působení institucí. Ať už se jedná o rodinu, školu či různé mimoškolní instituce, je jejich vliv nezpochybnitelný. Jen málokdo si najde cestu ke čtení zcela sám.

1.2.1 Faktory ovlivňující čtenářství

Je nezpochybnitelné, že k vytvoření vztahu ke čtení nám dopomáhají různí lidé a prostředí, v nichž působí. Nyní charakterizujeme tyto tři základní instituce – rodinu, školu a knihovnu.

1.2.1.1 Rodina

Prvotním prostředím, ve kterém se jedinec (dítě) setkává se čtenářstvím, je bezesporu rodinné prostředí. Různé průzkumy prokázaly, že pokud si matka v průběhu těhotenství čte (nejlépe nahlas), i to má pozitivní vliv na vývoj nenarozeného dítěte. Po narození tudíž nelze stanovit jasnou hranici, odkdy lze vést dítě ke čtenářství. V předškolním období se dítě nachází ve stavu tzv. pregramotnosti – to znamená, že ještě samo nedokáže číst znaky, neznamená to, že však nedokáže „číst“ například obrázky, symboly, zvuky či jiné vjemy. Pomocí nich se následně dostává ke znakům, k písmenům.

Rodiče musí dítěti být ve čtenářském chování vzorem. Jelikož dítě v raném věku rádo napodobuje ostatní lidi, zejména své rodiče, je dozajista správné, pokud dítě vidí, jak si ostatní lidé čtou. Také je velmi důležité, aby dítěti byly předčítány příběhy, aby si mohlo prohlížet obrázky, učilo se básničky, navštěvovalo dětská divadelní představení a celkově se zapojovalo do kulturního prostředí. Pokud však dítě tyto

---

⁸ WILDOVÁ, R. *KritickéMysleni.cz* [online]. 23. 1. 2001 [cit. 2018-11-13]. Rozvoj čtení a čtenářství v ČR a Společnost CzechRA. Dostupné z WWW: <http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty7_czechra>.

možnosti nemá, jeho fantazie a hlavně řeč a slovní zásoba se nevyvíjí a dítě tak není připraveno na vstup do „nového samostatného světa“, do školy.

1.2.1.2 Škola

Většina dětí nastupuje povinnou školní docházkou v 6–7 letech. Neznamená to však, že všechny děti jsou v tomto věku na stejné mentální úrovni. Pokud byla podpora čtenářství zanedbána v rodině, je tato instituce dalším prostředníkem pro rozvoj čtenářství, jelikož může na dítě systematicky působit ve vzdělávacích procesech. Pro pedagoga není vůbec snadné získat si dětskou důvěru. Ta je však nezbytná k tomu, aby dítě poznalo, proč má chtít se samo rozvíjet. Pedagog musí dítěti zprostředkovat možnost radosti z vlastních pokroků, ať už se jedná o jakékoli dovednosti, nevyjímaje čtení. Pokud pedagog zvládne svou roli, dítě si samo může ověřit, že se před ním otevírá bezpočet nových možností a povznášejících zážitků.⁹

Na druhém stupni základní školy a na škole střední už se jedná o tzv. literární výchovu. Žákovi je předkládáno široké spektrum literatury, jejíž výběr se postupně přesouvá na stranu žáka. Otevírá se mu široký prostor pro vlastní kulturní rozvoj.

Jako jeden z prvních se využitím literatury při výchově zabýval již Jan Ámos Komenský. Zdůrazňoval, že i pro další sebevzdělávání je důležité včas naučit žáky orientovat se v knihách, získávat, třídit a využívat získané vědomosti. Za neopomenutelné považoval individuální přístup ke čtenáři, respektování věkových zvláštností a potřebu dialektické návaznosti školního vyučování na mimoškolní četbu.¹⁰

1.2.1.3 Volný čas/knihovna

Česká republika se dnes pyšní nejhustší sítí knihoven ze všech zemí na světě.¹¹ Díky tomu mají všichni občané velmi dobrý přístup ke knihám. Ve většině knihoven se nachází také dětská oddělení, která velmi často pořádají různé volnočasové vzdělávací akce podporující dětské čtenářství. Jejich cílem je získat nové čtenáře a stávajícím představit například nové tituly či různé netradiční práce s knihou a jinými médii. Některé aktuální projekty zmiňujeme v kapitole 2.2.

---

⁹ CHALOUPKA, Otakar. *Škola a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 11–24. ISBN 80-85865-41-6.

¹⁰ KOMENSKÝ, Jan Ámos. *Jak dovedně užívat knih, hlavního nástroje vzdělávání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1970, s. 5–27.

¹¹ Češi mají knihovny všude, píše americký list. Využívá je jen každý pátý. In: *IDNES.cz* [online]. 21. července 2016 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/cesko-knihovny-new-york-times-dkr-/domaci.aspx?c=A160721_115727_domaci_an

Byť knihovník často není zároveň i vystudovaný pedagog, je dozajista velmi prospěšné, pokud je alespoň základně vzdělán v oblasti bibliopedagogiky a bibliopsychologie. Díky tomu může zjistit potřeby a možnosti každého čtenáře a nadále s ním pozitivně pracovat na jeho rozvoji. Knihovníci v tomto směru využívají metody pozorování, rozhovorů (volné/řízené, individuální/skupinové), analýzy statistické evidence četby, rozborů čtenářských formulářů, anket, dotazníků či obsahové analýzy.¹²

1.3 Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost je velmi významnou podložkou tzv. funkční gramotnosti. Vysokoškolská pedagožka Jana Doležalová uvádí ve své publikaci: „Gramotnost znamená ovládnutí různých druhů komunikace za účelem začlenění jedince v dané společnosti, pro jeho uspokojivé konání a bytí ve prospěch svůj i druhých. Jedná se o schopnost, která mu umožní řešit proměnlivé problémy denního života.“¹³ Tyto schopnosti si jedinec osvojuje v dětském věku, zejména pak na prvním stupni základní školy. Proto je velmi důležité, jakou péči věnuje jejich rozvoji rodina a pedagogové, kteří mají na dítě nezpochybnitelný vliv.

Jelikož se tato práce zabývá také průzkumy PISA, uvedme, že dle tohoto průzkumu je čtenářská gramotnost definována jako „*vyvíjející se soubor znalostí, dovedností a strategií, které mohou jedinci ve svém životě využít v různých souvislostech, při interakci s vrstevníky i ve společnosti v širším významu.*“¹⁴

Do čtenářské gramotnosti řadíme několik dovedností – zejména porozumění textu a chápání jeho významu, schopnost nalézt v textu podstatné informace, umět text interpretovat a vyhodnotit jeho důvěryhodnost. Zde už se střetáváme s širším pojmem tzv. informační gramotnosti, která je v dnešní době stále důležitější. Je patrné, že čtenářské gramotnosti využíváme každý den. Nejedná se pouze o četbu knih, ale například také čtení zpráv v novinách, na internetu nebo v televizi, či čtení různých informačních textů na nástěnkách, billboardech apod.

---

¹² VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995. Knihovnictví, s. 6–31. ISBN 80-85866-07-2.

¹³ DOLEŽALOVÁ, Jana. *Funkční gramotnost - proměny a faktory gramotnosti ve vztazích a souvislostech*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005, s. 14. ISBN 80-7041-115-5.

¹⁴ PISA. *Koncepční rámec čtenářské gramotnosti* [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/PISA_koncepcni_ramec_ctgr.pdf

Pokud rozvíjení čtenářské (ale i jiné) gramotnosti bylo v dětství zanedbáno a člověk neovládá tyto dovednosti, má ve svém životě značné problémy například při hledání pracovní pozice a s celkovým zabezpečením své životní existence.

1.4 Čtenář

Koho tedy lze označit za čtenáře? Definice se opět různí. Zjednodušeně lze říci, že čtenář je ten, kdo umí číst a jeví zájem o knihy/čtení. Jiří Trávníček považuje za čtenáře toho, „*kdo deklaruje, že čte (knihy, časopisy a jiná čtenářská média); ten, jehož mediální dovednost je směřovaná ke čtení; duševní uživatel knih (a jiných písemných zdrojů). Účastník čtenářské kultury.*“¹⁵ Z knihovnického hlediska je pak čtenářem každá osoba, která vlastní čtenářský průkaz a vypůjčila si ročně alespoň jednu knihu. Nelze však dohledat, zda byla kniha přečtena, zda splnila účel, za kterým byla vypůjčena.¹⁶

Čtenáře můžeme rozdělit podle počtu přečtených knih za rok:

- *„nečtenář: žádná přečtená kniha za rok (17% populace)*
- *čtenář sporadický: 1–6 přečtených knih za rok (39% populace) – podprůměr*
- *čtenář pravidelný: 7–12 přečtených knih za rok (16% populace) – průměr*
- *čtenář stálý: 13–24 přečtených knih za rok (14% populace) – mírný nadprůměr*
- *čtenář silný: 25–49 přečtených knih za rok (9% populace) – silný nadprůměr*
- *čtenář vášnivý: 50 a více přečtených knih za rok (6% populace) – velmi silný nadprůměr“*¹⁷ (viz Graf 1)

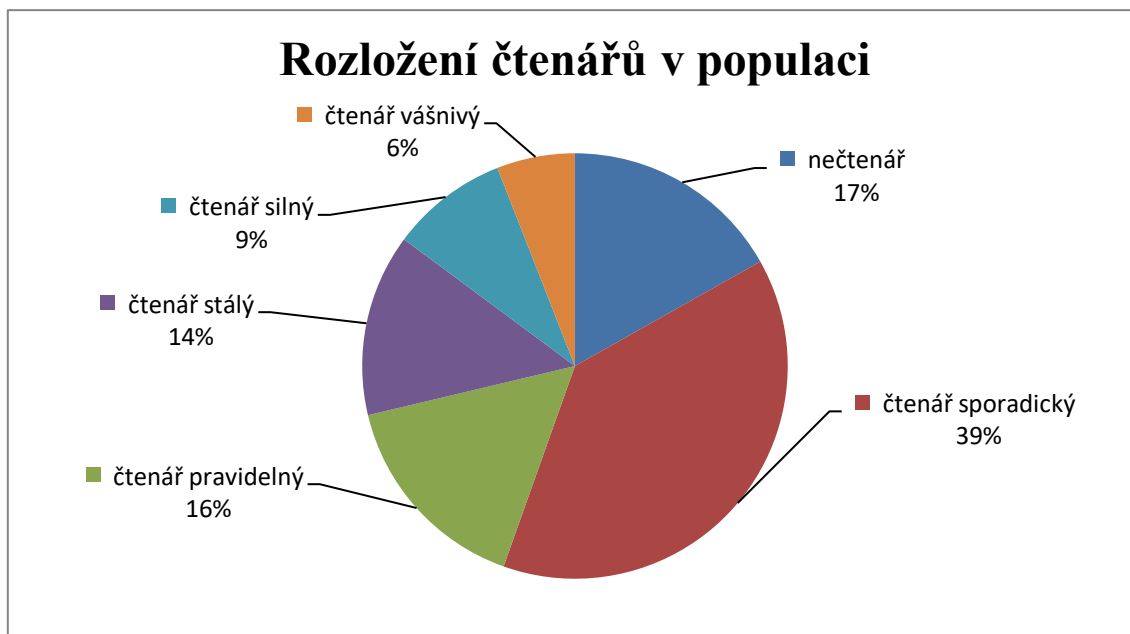
První kategorií jsou nečtenáři, kteří tvoří nezanedbatelné procento populace. Příčin tendence, kdy se lidé stávají nečtenáři, je mnoho. Prvopočátek určitě lze hledat v rodinném zázemí, kde je nedostatečná podpora čtenářství. Příčinou může také být již výše zmiňovaná dyslexie a jiné poruchy učení s tím spojené. Často se nečtenáři stávají také jedinci, kteří si nesou traumatizující zážitky ze školy, zejména z osoby učitele a jeho vyučovacích metod.

---

¹⁵ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a interneti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011, s. 42. ISBN 978-80-7294-515-3.

¹⁶ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995. Knihovnictví, s. 33. ISBN 80-85866-07-2.

¹⁷ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007)*. Brno: Host, 2008, s. 63. ISBN 978-80-7294-270-1.

Graf 1 Rozložení čtenářů v populaci – širší škála¹⁸

1.5 Četba

Četbou rozumíme to, co přijímáme či konzumujeme při procesu čtení, jsou to tedy dané texty, jejich zpracování a obsah. Lze také užít pojmu čtivo, často je místo pojmu četba užíváno širokého pojmu literatura.

Četbu můžeme rozdělit na **funkcionální (užitá) četbu**, která je prostředkem informování, poučení, doplnění a upřesnění informací. Může se jednat o různé slovníky, encyklopedie či odborná sdělení z různých oborů. Obsáhlejší částí je pak **literární četba**, která má spíše psychologickou a estetickou funkci. V odborných publikacích se také setkáváme s pojmy intencionální a neintencionální četba. **Intencionální četba** je určena určité kategorii čtenářů (např. různým věkovým kategoriím – literatura pro děti, literatura pro mládež, literatura pro dospělé). **Neintencionální četbou** se stávají ta díla, která sice původně byla psaná pro určitou kategorii čtenářů, nicméně postupem času se díky změně doby a své komfortnosti dostává i k jiným kategoriím čtenářů, kterým vyhovuje svým obsahem a formou.¹⁹

¹⁸ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internet: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011, s. 63. ISBN 978-80-7294-515-3. Číselná data jsou převzata z původního zdroje, nutno však podotknout, že nejsou zřejmě stoprocentně přesná, jelikož procentuální součet činí 101.

¹⁹ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995. Knihovnictví, s. 57–61. ISBN 80-85866-07-2.

Jelikož se tato práce zabývá čtenářským projektem pro děti, nikoli pro dospělé, lze uvést specifické typy četby pro tuto kategorii. **Školní četbou** rozumíme četbu, se kterou se žáci střetávají v prostředí školy, ať už se jedná o texty, které jsou představeny v čítankách, či o jiné texty, které poskytne pedagog a využívá je při vyučování. **Mimoškolní četba** naopak představuje soubor textů, kterým žák věnuje pozornost mimo školní prostředí a povinnosti se školou spojené. Zde se projevují velké rozdíly mezi žáky, co se týče objemu četby, ale i jejího zaměření. Zároveň tato oblast žákovské četby je nejoblíbenější, protože žáci mají absolutní volnost, co si (a zda vůbec něco) ke čtení vyberou. Do **doporučené četby** řadíme ta díla, která buď doporučují učební pomůcky užívané ve výuce, didaktické materiály nebo pedagogičtí pracovníci (popřípadě knihovníci). Specifickou skupinu tvoří **četba k maturitě**. Tento soubor tvoří vybraná díla ze školní a doporučené četby. Každá střední škola, na níž žáci mohou skládat maturitní zkoušku, sestavuje svůj seznam minimálně 60 děl, ze kterých si každý žák může zvolit 20 děl. Ta poté tvoří „kostru“ ústní části maturitní zkoušky z českého jazyka.²⁰

---

²⁰ Školní seznam literárních děl. *Nová matura* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.novamaturita.cz/skolni-seznam-literarnich-del-1404037375.html>

2 Současný stav čtenářství v ČR a jeho podpora

V této kapitole je rozebrán vývoj čtenářské gramotnosti žáků českých škol na základě uskutečněných výzkumů RLS, PISA a PIRLS. Dále se v ní věnujeme momentálně probíhajícím projektům na podporu čtenářství v České republice, které organizují školy či jiné výchovně-vzdělávací instituce. Kapitulu završuje podstatný předpoklad čtenářství, a to motivace ke čtení.

2.1 Mezinárodní výzkumy RLS, PISA, PIRLS

Pro dodržení chronologického sledu událostí se budeme nejprve zabírat testováním **RLS (Reading Literacy Study)**, které se uskutečnilo již v roce **1995**, tedy dva roky po vzniku samostatné České republiky, pod názvem **Studie čtenářské gramotnosti v České republice**. Tento výzkum pořádal Výzkumný ústav pedagogický ve spolupráci s Českou školní inspekcí pod záštitou Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků ve vzdělávání IEA (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement). V České republice se uskutečnil však o čtyři roky později než v jiných testovaných zemích, kterých bylo celkem 32. Nástroje a metodika výzkumu však zůstaly stejné, proto je nutné brát výsledky tohoto výzkumu s rezervou, jelikož situace se mohla za několik let změnit.

Výzkumu se účastnili žáci 3. a 8. ročníků ze 140 náhodně vybraných základních škol. Jejich schopnosti byly testovány pomocí dotazníku, v němž byly jak otevřené, tak uzavřené otázky. Dalším zkoumanou oblastí bylo vypracování úkolů s vlastní obsáhlejší odpovědí (např. dopsání příběhu) – tyto úkoly však nebyly mezinárodně vyhodnocovány. Výchozí texty pokrývaly tři oblasti: vyprávění, výklad a dokument, v nichž žáci měli uskutečnit reprodukci, parafrázi, dedukci, vyhledávání a zpracování informací. Hlavním cílem výzkumu tedy nebylo zjistit, jaký vztah mají žáci ke čtení a knihám celkově; výzkum se věnoval primárně schopnostem práce s textem.

Žáci 3. ročníků se v mezinárodním porovnání umístili zhruba v polovině, dosáhli tedy průměrných výsledků (podobně jako např. Belgie, Řecko či Španělsko – viz Tabulka 1). Největším problémem pro ně byla časová náročnost testu. Mírně lepších výsledků dosáhla děvčata, propastný rozdíl mezi nimi a chlapci však nebyl. Pokud nahlédneme do výsledkových listin žáků 8. ročníků, zjistíme, že se umístili

nad mezinárodním průměrem (podobně např. Portugalsko, Kanada, Norsko) – viz Tabulka 2. Děvčata opět dosáhla nepatrně lepších výsledků než chlapci.²¹

Země	Průměrný výsledek
Finsko	569
USA	547
Švédsko	539
Francie	531
Itálie	529
Nový Zéland	528
Norsko	524
Island	518
Hongkong	517
Singapur	515
Švýcarsko	511
Irsko	509
Belgie	507
Česká republika	505
Řecko	504
Španělsko	504
Německo	501
Kanada	500
Maďarsko	499
Slovinsko	498
Nizozemí	485
Kypr	481
Portugalsko	478
Dánsko	475
Trinidad a Tobago	451
Indonésie	394

Průměrný výsledek

je statisticky významně lepší než mezinárodní průměr
není statisticky významně rozdílný od mezinárodního průměru
je statisticky významně horší než mezinárodní průměr

Tabulka 1 Průměrný výsledek žáků 3. ročníků v testu čtenářské gramotnosti, RLS 1995²²

²¹KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006, s. 80–84. ISBN 9788021105249.

²² Tamtéž, s. 81.

Země	Průměrný výsledek
Finsko	560
Francie	549
Švédsko	546
Nový Zéland	545
Island	536
Švýcarsko	536
Maďarsko	536
Hongkong	535
USA	535
Singapur	534
Slovinsko	532
Dánsko	525
Německo	524
Portugalsko	523
Kanada	522
Česká republika	520
Norsko	516
Itálie	515
Nizozemí	514
Irsko	511
Řecko	509
Kypr	497
Španělsko	490
Belgie	481
Trinidad a Tobago	479
Thajsko	477
Filipíny	430
Venezuela	417
Nigérie	401
Zimbabwe	372
Botswana	330

Průměrný výsledek

je statisticky významně lepší než mezinárodní průměr
není statisticky významně rozdílný od mezinárodního průměru
je statisticky významně horší než mezinárodní průměr

Tabulka 2 Průměrný výsledek žáků 8. ročníků v testu čtenářské gramotnosti, RLS 1995²³

V roce **2000** proběhl další výzkum čtenářské gramotnosti, tentokrát patnáctiletých žáků v rámci mezinárodního šetření **PISA (Programme for International Student Assessment)**. Šlo o první fázi šetření. Tento výzkum se opakuje každé tři roky, přičemž každá fáze má vždy jednu prioritu zkoumání (vedle

²³ KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006, s. 83. ISBN 9788021105249.

čtenářské gramotnosti je to pak gramotnost matematická a přírodovědná). Výzkum probíhá pod patronací OECD, v České republice ho realizuje Česká školní inspekce.

„Výzkum je koncipován tak, aby kromě mezinárodního porovnání výsledků patnáctiletých žáků umožnil také porovnávání rozdílů mezi výsledky jednotlivých škol, typů škol, regionů nebo jinak definovaných skupin žáků. Díky opakovanému sběru dat je možné mapovat nejen aktuální situaci v jednotlivých zemích, ale i její vývoj v čase.“²⁴

Prvního testování PISA se zúčastnilo více než 250 000 žáků z 32 zemí. Z české republiky pak bylo vybráno 9400 žáků (dle roku narození – 1984) z celkově 253 škol. Podobě jako v předešlém šetření RLS byli žáci testováni prostřednictvím textů z běžného života. Bylo zkoumáno, zda dokážou zachytit a porozumět hlavní myšlence, sdělení a účelu textů, zda dokážou vybrat podstatné informace a zda si k nim dokážou vytvořit vlastní stanovisko a smysluplně ho obhájit.

Aby byl systém vyhodnocování a prezentace zjištěných výsledků přehlednější, byly kromě celkové škály (charakterizuje čtenářské dovednosti jako celek) vytvořeny tři dílčí oblasti hodnocení:

- 1) dovednost získávat informace z předloženého textu;
- 2) dovednost interpretovat přečtený text;
- 3) dovednost přečtený text posoudit z obsahového a formálního hlediska a dát jej do souvislosti s poznatky získanými z jiných zdrojů.

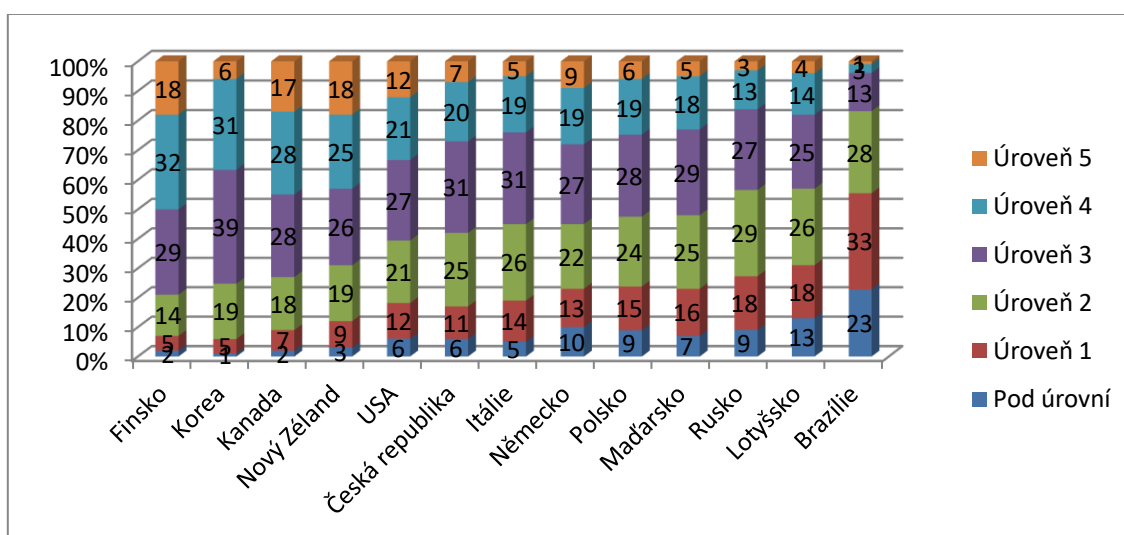
Zároveň bylo vytvořeno pět úrovní způsobilosti (dle schopností žáků): první úroveň – žáci získali při testování 335–407 bodů, druhá úroveň 408–480 bodů, třetí úroveň 481–552 bodů, čtvrtá úroveň 553–626 bodů, pátá úroveň více než 626 bodů. Na výsledcích úrovní způsobilosti se prokázalo, že většina českých žáků spadá do 3. úrovně. Skrze hodnocení na celkové škále je srovnáván celkový průměrný výsledek žáků v jednotlivých zemích. Nejlépe dopadlo Finsko (546 bodů), nejhůře Brazílie (396 bodů), Česká republika obsadila 19. místo (492 bodů) z 31 testovaných zemí (Nizozemsko nesplnilo požadavky na kvalitu testovaného vzorku). Jednalo se o statisticky významně nižší výsledek než byl mezinárodní průměr. Podobného výsledku jako ČR dosáhli žáci z Dánska, Švýcarska, Španělska či Itálie (viz Graf 2).

---

²⁴ PISA 2000. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Archive/PISA-2000>

Výzkum prokázal, že českým žákům nejlépe šla interpretace textu, špatně však z textu dokázali získávat různé typy informací. Zároveň lépe pracovali s nesouvislými texty, grafy, tabulkami apod. Lepších výsledků opět dosáhla spíše děvčata. Rozdíl mezi nimi a chlapci byl podobný jako v ostatních zemích OECD. Protože ale v tomto věku mohou žáci navštěvovat ještě 9. ročník základní školy, či už střední školu (gymnázium), je nutné také přihlídnout k tomu, že chlapci (kvůli odkladům školní docházky) častěji zůstávají déle na ZŠ než dívky.

Díky přidruženým otázkám bylo zjištěno, že třetina žáků nerada chodila do školy, polovina uvedla, že se ve škole dokonce nudí. Pozitivně se však prokázala oblíbenost četby u českých žáků (zejména děvčat), která byla nadprůměrná než u ostatních zemí OECD. Ve vztahu k výsledkům testu vyšlo najevo, že žáci kteří rádi čtou, dosáhli v testu lepších výsledků. Nejčtenější tiskovinou se staly časopisy, nejméně pak komiksy a naučná literatura.²⁵

Graf 2 Procentní zastoupení žáků vybraných zemí na různých úrovních způsobilosti na škále čtenářské gramotnosti, PISA 2000²⁶

V roce **2001** proběhl opět jiný typ mezinárodního šetření čtenářské gramotnosti pod zkratkou **PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study)**. Tohoto výzkumu se účastnili žáci 4. ročníků základních škol²⁷ z 35 zemí. Mezinárodní

²⁵ KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006, s. 84–94. ISBN 9788021105249.

²⁶ Tamtéž, s. 86.

²⁷ Ve věku 9 – 10 let již žáci prošli učením čtení po technické stránce a měli by ho začít využívat jako prostředek svého dalšího vzdělávání.

koordinací šetření byla opět pověřena IEA (viz výše), v ČR již tradičně Česká školní inspekce. Výzkum se opakuje jednou za pět let.

*„Čtenářská gramotnost je v šetření PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by v tomto pojetí měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti, přemýšlejí o tom, co si přečetli, vytvářejí si vlastní představy a identifikují podstatné informace a myšlenky“.*²⁸ PIRLS se zaměřuje na čtenářskou gramotnost také v souvislosti s prostředím, které ji u mladých čtenářů spoluformuje.

Základem pro tvorbu testových nástrojů byly tři stanovené aspekty čtenářské gramotnosti:

1) čtenářské záměry

- čtení pro literární zkušenost (beletristické texty, v testu v podobě krátkých příběhů);
- čtení pro získávání a používání informací (v testu jako krátké informativní materiály, např. také mapy, tabulky apod.);

2) procesy porozumění – různé způsoby práce s textem (vyhledávání urč. informací, vyvozování závěrů, interpretace a integrace myšlenek a informací, hodnocení obsahu, jazyka a prvků textu);

3) čtenářské chování a postoje – vztah žáků k četbě, čtenářské aktivity v rodině a fungování (mimo)školních knihoven (zjišťováno pomocí dotazníků).

Pro vyhodnocení byly opět využity různé škály – celková a čtyři dílčí (škála čtení pro literární účely, škála čtení pro informační účely, škála získávání informací a vyvozování přímých závěrů, škála interpretace, integrace a hodnocení). Na všech škálách byl stanoven mezinárodní průměr 500 bodů.

Čeští žáci si v tomto průzkumu vedli celkem dobře, získali 537 bodů na celkové průměrné škále, což je řadilo mezi úspěšnější polovinu účastníků. Pokud bychom však vyjmuli pouze žáky ze zemí EU, kteří se díky lepší kvalitě vzdělávání umístili spíše na předních příčkách, tak čeští žáci dosahovali pouze průměrných výsledků. Jak je vidno v tabulce dílčích škál, nejlépe jim šlo získávání informací a vyvozování přímých závěrů, více se potýkali s úkoly hodnocenými na škále interpretace, integrace a hodnocení (viz Tabulka 3). Opět se také ukázalo, že lepších výsledků dosáhly spíše dívky.

---

²⁸ PIRLS. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS>

Celková škála		Čtení pro literární účely		Čtení pro informační účely		Získávání informací a vyvozování přímých závěrů		Interpretace, integrace a hodnocení	
Švédsko	561	Švédsko	559	Švédsko	559	Švédsko	563	Švédsko	558
Nizozemsko	554	Anglie	559	Nizozemsko	553	Nizozemsko	556	Anglie	556
Anglie	553	Nizozemsko	552	Bulharsko	551	Bulharsko	550	Nizozemsko	552
Bulharsko	550	Bulharsko	550	Lotyšsko	547	Anglie	546	Bulharsko	550
Lotyšsko	545	USA	550	Anglie	546	Německo	543	Kanada	549
Kanada	544	Maďarsko	548	Kanada	541	Lotyšsko	543	USA	548
Litva	543	Litva	546	Litva	540	Litva	541	Lotyšsko	545
Maďarsko	543	Kanada	545	Německo	538	Česká republika	540	Litva	545
USA	542	Itálie	543	Maďarsko	537	Maďarsko	540	Maďarsko	545
Itálie	541	Lotyšsko	537	Hongkong	537	Itálie	538	Itálie	541
Německo	539	Německo	537	Česká republika	536	Kanada	536	Nový Zéland	535
Česká republika	537	Česká republika	535	Itálie	536	USA	535	Německo	535
Nový Zéland	529	Nový Zéland	531	USA	533	Singapur	531	Česká republika	533
Skotsko	528	Skotsko	529	Francie	533	Rusko	529	Hongkong	533
Singapur	528	Singapur	528	Rusko	531	Skotsko	519	Řecko	528
Rusko	528	Řecko	528	Singapur	527	Francie	516	Skotsko	528
Hongkong	528	Rusko	523	Skotsko	527	Hongkong	522	Singapur	527
Francie	525	Island	520	Nový Zéland	525	Nový Zéland	522	Rusko	525
Řecko	524	Hongkong	518	Slovensko	522	Slovensko	521	Francie	524
Slovensko	518	Francie	518	Řecko	521	Řecko	519	Rumunsko	515
Island	512	Slovensko	512	Rumunsko	512	Island	513	Izrael	513
Rumunsko	512	Rumunsko	512	Izrael	507	Rumunsko	509	Slovensko	512
Izrael	509	Izrael	510	Moldavsko	505	Norsko	505	Island	512
Slovinsko	502	Norsko	506	Island	504	Izrael	503	Slovinsko	501
Norsko	499	Slovinsko	499	Slovinsko	503	Slovinsko	493	Kypr	495
Kypr	494	Kypr	498	Norsko	492	Kypr	491	Norsko	495
Moldavsko	492	Moldavsko	480	Kypr	490	Moldavsko	491	Moldavsko	494
Turecko	449	Turecko	448	Turecko	452	Turecko	448	Turecko	451
Makedonie	442	Makedonie	441	Makedonie	445	Makedonie	441	Makedonie	446
Kolumbie	422	Kolumbie	425	Kolumbie	414	Kolumbie	429	Kolumbie	417
Argentina	420	Írán	421	Argentina	411	Argentina	424	Argentina	413
Írán	414	Argentina	419	Írán	408	Írán	422	Írán	406
Kuvajt	396	Kuvajt	394	Kuvajt	403	Kuvajt	401	Kuvajt	392
Maroko	350	Maroko	347	Maroko	358	Maroko	353	Maroko	351
Belize	327	Belize	330	Belize	332	Belize	333	Belize	329

Tabulka 3 Srovnání průměrných výsledků jednotlivých zemí na pěti škálách čtenářské gramotnosti vzhledem k České republice, PIRLS 2001²⁹

²⁹ KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006, s. 97. ISBN 9788021105249.

I tento výzkum stanovil na základě dosažených bodů úrovně způsobilostí žáků, byly však klasifikovány opačně než v průzkumu PISA: první úroveň – 615 a více bodů, druhá úroveň – 570 a více bodů, třetí úroveň – 510 a více bodů, čtvrtá úroveň – 435 a více bodů.

Dotazníkovým šetřením oblíbenosti čtení se zjistilo, že čtení velmi bavilo pouze 45% českých žáků, což bylo ve srovnání s ostatními zúčastněnými státy nejméně ze všech. Necelou jednu čtvrtinu žáků čtení nebavilo. Opět se také prokázala spojitost mezi oblíbeností četby a dosažením lepších výsledků v testu. V mezinárodním průměru žáci nejraději četli příběhy/romány a naučnou literaturu, málo pak noviny, což je v dětském věku pochopitelné.

Míra spoluúčinnosti faktoru rodinného prostředí byla zjišťována formou dotazníku pro rodiče. Odpověděli na něj zejména rodiče těch dětí, které dosáhly dobrých výsledků v testu. Díky jejich odpovědím se prokázala spojitost mezi rodinnou podporou čtenářství a lepšími výsledky dětí. Co se týče dostupnosti knihoven žákům, tak ta byla poměrně velká, avšak již méně využívána.³⁰

Jiné typy mezinárodních výzkumů čtenářství a čtenářské gramotnosti nejsou v práci zmíněny. Jelikož metodika výše zmíněných výzkumů probíhala v dalších cyklech velmi podobně jako při prvním konání, zmiňujeme již pouze stručnější výsledky následujících ročníků.

V roce **2006** proběhlo další šetření **PIRLS**, kterého se však Česká republika nezúčastnila.

V chronologickém pořadí byl následujícím výzkumem výzkum **PISA** (se zaměřením na čtenářství), uskutečnil se v roce **2009**. V tomto roce se zúčastnilo šetření 65 zemí. Z České republiky bylo vybráno 7500 žáků (ročník narození 1993) z 290 škol různého typu.

Testování probíhalo formou testových otázek uzavřených i otevřených. Žáci a vybraní pedagogové vyplňovali také specifické dotazníky zaměřující se na čtenářské zázemí žáků (rodinné prostředí, škola apod.). Výzkum je vytvořen tak, aby se daly porovnávat výsledky s minulými cykly. Díky tomu lze pozorovat, že čeští žáci se v rámci tohoto šetření celkově bohužel zhoršili. Zejména chlapci dosáhli značně horších výsledků. Na nejnižší škále hodnocení se umístilo 23,1% žáků, průměr OECD

---

³⁰ KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006, s. 95–102. ISBN 9788021105249.

byl stanoven na 18,8%. Česká republika patřila k pěti zemím, ve kterých došlo ke zhoršení (dále Austrálie, Švédsko, Rakousko a Irsko). Významné zlepšení zaznamenali Chile, Izrael, Polsko, Portugalsko, Korejská republika, Maďarsko a Německo.³¹

Další výsledky úrovně čtenářské gramotnosti poskytl opět výzkum **PIRLS** v roce **2011**. Česká republika patřila mezi 45 zemí, které se výzkumu zúčastnily a získaly tak nová data pro porovnání s předešlými výsledky. Šetření obdobně sestávalo z řešení testových otázek otevřeného i uzavřeného typu a vyplnění dotazníku (speciální dotazníky vyplňovali opět i rodiče a pedagogové).

Na rozdíl od výzkumu PISA výzkum PIRLS přinesl pozitivní zjištění. Žáci 4. ročníků základních škol se v porovnání s celkovými výsledky z roku 2001 zlepšili, v pořadí zlepšení výsledků se umístili dokonce na 5. místě (za Ruskem, Slovinskem, Slovenskem a USA). Propad zaznamenali Nizozemsko, Litva, Švédsko, Bulharsko.³²

Prozatím polední výzkum **PIRLS** proběhl v roce **2016**. Vzhledem k předchozím potěšujícím výsledkům z roku 2011 výsledek českých žáků stagnoval, i přesto však dosáhli v mezinárodním srovnání nadprůměrných výsledků v porovnání s ostatními zúčastněnými zeměmi. Průměrným ziskem 543 bodů se čeští žáci vyrovnali výsledkům žáků např. z Nizozemska, Austrálie, Kanady či Slovinska. Největší pokrok za historii měření PIRLS si připsalo Rusko. Celkově se opět potvrdilo, že lepších výsledků dosahují spíše dívky než chlapci.³³

Nejaktuálnější stav čtenářské gramotnosti zjišťoval výzkum **PISA** v roce **2018**. Zúčastnilo se ho 82 zemí, z České republiky bylo vybráno 333 škol. Mezinárodní výsledky jsou v současné době zpracovávány.³⁴

2.2 Probíhající projekty

Vzhledem k ne úplně příznivým výsledkům výzkumů (viz výše) vznikají na celém světě různé podpůrné aktivity. Představujeme vybrané projekty podporující čtenářství, které probíhají v České republice, a zaměřují se zejména na děti školou

---

³¹ Podrobnější výsledky uvádí PALEČKOVÁ, Jana, Vladislav TOMÁŠEK a Josef BASL. *Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009. Umíme ještě číst?* 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2010. ISBN 978-80-211-0608-6.

³² Podrobněji KRAMPLOVÁ, Iveta, Vladislav TOMÁŠEK a Martina VERNEROVÁ. *Národní zpráva PIRLS 2011*. Praha: Česká školní inspekce, 2012. ISBN 978-80-905370-3-3.

³³ JANOTOVÁ, Zuzana, Denisa TAUBEROVÁ a Eva POTUŽNÍKOVÁ. *Mezinárodní šetření PIRLS 2016: národní zpráva*. Praha: Česká školní inspekce, 2017, s. 9. ISBN 978-80-88087-14-4.

³⁴ Mezinárodní šetření PISA. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Zpravy-o-priprave-a-realizaci-setreni/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-zpravu-o-prip-\(1\)](https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Zpravy-o-priprave-a-realizaci-setreni/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-zpravu-o-prip-(1))

povinné. Jmenovitě jde o projekty *Celé Česko čte dětem*, *Rosteme s knihou*, *Noc s Andersenem* a charitativní projekt *Čtení pomáhá*.

2.2.1 Celé Česko čte dětem³⁵

Původně polským projektem se inspirovala Eva Katrušáková, zakladatelka jazykové školy Pygmalion, a v roce 2006 založila v České republice kampaň na podporu dětského čtenářství pod názvem *Celé Česko čte dětem*. Jde o dlouhodobý program, který je zaměřen hlavně na rozvoj čtenářství. Kromě toho také ale podporuje vytváření dobrých vztahů v rodině a tím zároveň lepší vztahy ve společnosti obecně. Základem tohoto projektu je jednoduchá idea, která spočívá v tom, že by rodiče měli svým dětem číst každý den alespoň 20 minut.

„Posláním obecně prospěšné společnosti Celé Česko čte dětem je prostřednictvím společného čtení budovat pevné vazby v rodině. Pravidelné předčítání dětem má obrovský význam pro rozvoj jejich emocionálního zdraví. Předčítání rozvíjí paměť a představivost, učí myšlení. Předčítání utváří pevné pouto mezi rodičem a dítětem. My neříkáme "Jdi a čti si!", ale "Pojď, budu ti číst". Stačí 20 minut denně. Každý den.“³⁶

V hesle *"Pojď, budu ti číst"* je krásně vyjádřena pointa projektu. V první řadě jde o to, že spolu rodiče a děti smysluplně tráví čas. Tím, že rodiče svým dětem předčítají, jim dávají skvělý příklad do života. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, děti se velmi často učí napodobováním druhých, a o tom, že čtení je prospěšná věc, určitě není pochyb. Rodiče tak dětem vytvářejí ideální podmínky pro to, aby v dospělosti samy byly zapálenými čtenáři.

Na internetových stránkách je průběžně zveřejňován bohatý obsah týkající se probíhajících akcí spojených s projektem, mezi něž patří třeba *Týden čtení dětem v ČR*³⁷, který je spojen s mezinárodním svátkem dětí (v roce 2018 proběhl již 8. ročník této akce), *Čtení dětem v nemocnici*³⁸, které probíhá už od roku 2006 a do něhož se zapojilo již přes 300 dobrovolníků. Ti chodí do různých nemocnic po celé České republice a předčítají či si společně čtou s dětmi, které musejí být delší dobu hospitalizovány v nemocnici. Jelikož se do celkového projektu mohou zapojit i

³⁵ *Celé Česko čte dětem* [online], ©2014 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/>

³⁶ Poslání. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/o-nas/poslani>

³⁷ Týden čtení dětem v ČR. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/tyden-cteni-detem-cr>

³⁸ Čtení dětem v nemocnici. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/cteni-detem-v-nemocnici>

výchovně-vzdělávací instituce jako jsou mateřské či základní školy, rozvíjí se například také podprojekt *Babička a dědeček do školky*.³⁹ Ten spočívá v tom, že do mateřských škol docházejí senioři, kteří předčítají dětem, a tím je podporováno mezigenerační sdílení času, prostoru a předávání hodnot.

Zároveň stránky radí rodičům, co dětem číst. V rubrice Zlaté tituly⁴⁰ je uvedeno sedm kategorií dle dětského věku (kat. 0–4 roky, kat. 4–6 let, kat. 6–8 let, kat. 8–10 let, kat. 10–12 let, kat. 12–14 let, kat. od 15 let), ve kterých je vždy nabídnuto několikero titulů, které jsou dle autorů vhodné k předčítání pro danou věkovou kategorii. Uvedený titul je vždy doplněn o odkaz na internetovou recenzi.

Díky zapojení známých osobností se projekt těší skvělé publicitě. Kromě jiných projekt veřejně podpořili například Dagmar a Václav Havlovi, Michal Horáček, Dominik Duka, Zdeněk Svěrák, Arnošt Goldflam, Lukáš Hejlík, Aneta Langerová, Jaromír Nohavica či Barbora Špotáková.

2.2.2 Rosteme s knihou⁴¹

Projekt podporující četbu knih a celkové rozvíjení čtenářské gramotnosti s názvem *Rosteme s knihou* vznikl v roce 2005 pod záštitou občanského sdružení Svazu českých knihkupců a nakladatelů. Je realizován za finanční podpory Ministerstva kultury ČR. Projekt vznikl jako reakce na sílící tendence dětí a mladistvých, kteří (dle průzkumů – viz kapitola 2.1.) věnují svou pozornost a čas spíše jiným médiím, jež ne tak chvályhodnou formou rozvíjejí jejich myšlení, schopnosti a dovednosti.

I tento projekt má své internetové stránky, pomocí nichž se obrací na rodiče: „...*chceme zprostředkovat inspirativní zkušenosti z celého světa, zajímavou formou zaujmout Vaše děti pro četbu knih, podnítit vznik čtenářských skupin, jež budou diskutovat o knihách a doporučovat je k přečtení ostatním.*“⁴² Vedle webu pro dospělé kampaň disponuje také webem přímo pro děti – *Rostík*.⁴³ Jde o interaktivní prostředí

---

³⁹ Babička a dědeček do školky. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/babicka-a-dedecek-do-skolky>

⁴⁰ Co číst dětem aneb Zlaté tituly. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/pro-rodice/zlate-tituly>

⁴¹ *Rosteme s knihou* [online]. ©2007-2015 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/aktuality/>

⁴² Rodičům. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/rodicum/>

⁴³ *Rostík* [online]. ©2017-2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://www.rostik.cz/>

pro hodnocení, vkládání, komentování a doporučování knížek mezi mladými čtenáři. Za svou aktivitu mohou získat různé odměny v podobě knih nebo společenských her.

Díky pořádání literárních a čtenářských soutěží, besed s autory a různě zaměřených workshopů, projekt oslovuje zejména předškolní a školní děti, prohlubuje jejich literární zájem a zároveň s tím obohacuje jejich kulturní uvědomění.

Jednou z hlavních podpůrných akcí je *Souboj čtenářů*⁴⁴, která byla inspirována švýcarským projektem *La bataille des livres* (Bitva knih).⁴⁵ Tato akce probíhá v České republice od roku 2010 a její popularita neustále stoupá. Mohou se jí účastnit žáci 6. ročníků základních škol (či 1. ročníků osmiletých gymnázií). Ze seznamu zadaných knih si žáci ve třídě rozdělí tituly, přečtou je a následně v soutěžním kvízu kolektivně odpovídají na otázky týkající se daných děl. Děti jsou motivovány soupeřením ve znalostech s žáky z jiných škol a zároveň je to pro ně zábavná forma objevování knih a rozvíjení fantazie.

*Čtenář na jevišti*⁴⁶ je program, který se zaměřuje na scénické čtení z knih. Představuje dětem práci s textem, jeho analýzu a možné úpravy na scénáře a následné dramaturgie. Původně byl součástí evropské akce pod názvem *Reading Aloud, Reading Together 2013* (Čteme nahlas, čteme spolu). V loňském roce (2018) bylo porotou vybráno pět souborů, které mohly předvést své secvičené inscenace v pražském divadle Minor.

(Na podobném principu funguje jiný český projekt *LiStOVáNi*.⁴⁷ Herec Lukáš Hejlík se svým týmem hraje několik představení nejen na školách po celé České republice. Z repertoáru pro děti a mládež můžeme uvést např. Bertík a čmouchadlo (Petra Soukupová), Flouk a Lila (Petra Dvořáková), Lichožrouti (Pavel Šrut, Galina Miklínová) a mnoho dalších.)

Další podpůrnou akcí, probíhající od roku 2008, je projekt *Spisovatelé do škol*.⁴⁸ Jak již z názvu vyplývá, do škol jsou zváni čeští spisovatelé, kteří se účastní besed se žáky, často doplněných o autorské čtení. Pro mnoho z nich jsou tyto nevšední zážitky v podobě setkání s autory pozitivním impulzem k novému úhlu pohledu na čtení. Samozřejmě se také seznámí s prací spisovatele a vznikem knih. Dále byl

---

⁴⁴ Souboj čtenářů. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/souboj-ctenaru/>

⁴⁵ *La bataille des livres* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://bataille-des-livres.ch/>

⁴⁶ Čtenář na jevišti. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/ctenar-na-jevisti/>

⁴⁷ *LiStOVáNi* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.listovani.cz/>

⁴⁸ Spisovatelé do škol. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/spisovatele-do-skol/>

projekt rozšířen o vedlejší projekt *Poezie do škol*, který cílí na starší žáky, zejména na středních školách.

Každoročně je také pořádána autorská literární soutěž. V roce 2018 bylo zadáno téma: „*Stalo se ve 20. století aneb Událost 20. století, kterou považují za převratnou*“. Výsledky byly vyhlášeny na knižním veletrhu Svět knihy Praha 2018, vybrané práce lze dohledat na webu. Soutěž je vyhlašována ve třech věkových kategoriích – 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ (příp. ročníky víceletých gymnázií), SŠ.⁴⁹

2.2.3 Noc s Andersenem⁵⁰

V reakci na výzkumy zjištěnou upadající popularitu čtenářství přišla Knihovna Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti s kreativním nápadem jak podpořit dětské čtenářství a vytvořila projekt s názvem *Noc s Andersenem*. Od roku 2000, kdy projekt vznikl, se značně rozšířil nejen po celé České republice, ale i do jiných zemí – např. do Dánska, Polska, Velké Británie, USA či Austrálie.

Celý svět si každoročně 2. dubna připomíná mezinárodní den dětské knihy. Toto datum bylo vybráno záměrně, protože právě v tento den se v roce 1805 narodil slavný dánský pohádkář Hans Christian Andersen. V blízkosti tohoto významného dne se tedy schází děti a dospělí v knihovnách, ve školách a školkách či jiných kulturních zařízeních. Pořadatelé pro účastníky připravují kreativní program, který vždy propojuje pohádková tematika. V roce 2018 byly hlavními motivy *Rychlé šípky* a *Pejsek a kočička*. Program vrcholí čtením pohádek před spaním a následným přenocováním v knihovně.

Velmi značné popularitě se akce těší také díky spolupráci s různými institucemi, které projekt podporují hodnotnými cenami a známými osobnostmi a samotnými spisovateli, kteří se akce účastní.

2.2.4 Čtení pomáhá⁵¹

S krásnou myšlenkou probíhá od roku 2011 v České republice projekt *Čtení pomáhá*. Projekt inicioval podnikatel a filantrop Martin Roman. Je určen pro žáky základních a středních škol prezenční formy (při registraci do systému jsou rozděleni do tří kategorií dle tříd – 1.–5. ročník ZŠ, 6.–9. ročník ZŠ/1.–4. ročník osmiletých

---

⁴⁹ Literární a čtenářské soutěže. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/literarni-a-ctenarske-souteze/>

⁵⁰ *Noc s Andersenem* [online]. [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.nocsandersenem.cz/>

⁵¹ *Čtení pomáhá* [online]. ©2015 [cit. 2018-12-29]. Dostupné z: <http://www.ctenipomaha.cz/>

gymnází, SŠ/5.–8. ročník osmiletých gymnází). Pokud žáci přečtou nějaký titul z jejich věkové kategorie, který je zařazen v internetovém katalogu projektu, mohou se pokusit odpovědět na otázky krátkého testu, jenž prověřuje skutečné přečtení díla (při nesprávné odpovědi lze test opakovat pouze třikrát).

Zvládnou-li žáci odpovědět na všechny otázky správně, získávají kredit 50 Kč, který následně mohou věnovat na některou z nabízených charitativních sbírek. Často mají na výběr charitativní aktivity pomáhající handicapovaným osobám (ať už s tělesným, psychickým nebo sociálním znevýhodněním), hmotnou pomoc v zahraničí nebo například finanční podporu pro vydávání nových (audio)knih.

Na konci roku 2018 se do projektu na internetu aktivně zapojilo již 251 554 žáků, kteří dohromady přečetli 1 154 716 knih a rozdali tak 49 293 050 korun více než 500 charitám.

2.2.5 Zhodnocení vybraných projektů

Výše zmíněné projekty jsme zařadili do struktury práce z následujících důvodů:

Na projektu *Celé Česko čte dětem* si ceníme zejména podpory čtenářství již od útlého věku dětí. Nezpochybnitelnou kladnou hodnotou projektu je také scelování rodinných vazeb při vykonávání společné činnosti. Za dobu trvání se projekt podařilo rozšířit o další podpůrné aktivity, díky čemuž může zaujmou vyšší počet účastníků.

Z podobného důvodu jsme vybrali i projekt *Rosteme s knihou*. Díky širšímu rozptýlu aktivit se ho mohou účastnit jak ti nejmenší čtenáři, tak i pubescenti navštěvující střední školy.

Projekt *Noc s Andersenem* nás zaujal svou inovativností. Je spojen s prostory institucí veřejných knihoven. Projekt každý rok spojuje jedno vybrané téma a účastníci mohou nevšední formou zvyšovat svůj zájem o čtenářství.

Jako jeden z nejužitečnějších projektů hodnotíme projekt *Čtení pomáhá*. Nejen že přístupnou formou podporuje dětské čtenářství, ale zároveň mají mladí čtenáři možnost seznámit se a zapojit se do charitativní činnosti, což považujeme za velmi pozitivní pro budoucí vývoj společnosti.

2.3 Motivace

Všechny (nejen) výše zmíněné projekty musí ve své počáteční fázi pracovat s motivací. Pedagogičtí odborníci charakterizovali motivaci v Pedagogickém slovníku jako: „*souhrn vnitřních a vnějších faktorů, které:*

1. *spouštějí lidské jednání, aktivují ho, dodávají mu energii*
2. *zaměřují toto jednání určitým směrem (snaha něčeho dosáhnout anebo něčemu se vyhnout)*
3. *udržují ho v chodu, řídí jeho průběh i způsob dosahování výsledků*
4. *navozují hodnocení vlastního jednání a prožívání, vlastních úspěchů a neúspěchů, vztahů s okolím*⁵²

Na pojem motivace se lze dívat ze dvou úhlů pohledu – pokud chci motivovat druhého, musím já sám být motivován. Ať už se jedná o rodinného příslušníka, učitele nebo jakoukoli osobu, jejímž záměrem je kupříkladu přivést někoho ke čtení, musí sám být „zapálen“ do činnosti, musí si být vědom individuality druhého člověka a musí znát a užít správné motivační metody.

*„Pokud žák vykonává určitou činnost bez vnějšího podnětu, ale kvůli činnosti samé, pokud mu sama činnost přináší potěšení a uspokojení, mluvíme o vnitřní motivaci. Vnější motivace naopak znamená, že žák pracuje pod vlivem vnějších motivačních činitelů, které vytváří zpravidla učitel.“*⁵³

Nutno podotknout, že ve většině případů v raném dětství převládá vnější motivace, až s postupem růstu a dospívání získává na síle vnitřní motivace. Z podstaty věci vyplývá, že je velmi důležité a směrodatné působení činitelů vnější motivace. Tito činitelé mohou způsobit i projevení negativních aspektů, např. strach způsobený opakovaným neúspěchem, pocit nudy pramenící z monotónnosti či neužitečnost.

---

⁵² PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013, s. 159. ISBN 978-80-262-0403-9.

⁵³ COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006, s. 14. ISBN 80-7168-958-0.

3 Projektová metoda

V dřívějších letech v českém školství dominovala (a na některých školách stále dominuje) tzv. frontální výuka. Při ní učitel pracuje se všemi žáky najednou a snaží se jim předat poznatky z daného předmětu. Stále častěji ale učitelé začínají využívat výuku pomocí projektů, kdy *„jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých témat (projektů) a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním.“*⁵⁴ Je na místě připomenout, že myšlenkou seskupování učiva se zabýval již Jan Ámos Komenský (Škola hrou).

3.1 Projektové vyučování

Základem teorie a praxe projektového vyučování je filozofický směr – tzv. pragmatismus. Ten se rozvíjel zejména v USA na konci 19. a začátku 20. století. Mezi nejznámější myslitele, kteří se věnovali tomuto směru, patří John Dewey a William H. Kilpatrick. Již za jejich působení probíhaly první pokusy o projekty ve výuce. Viděli v nich *„prostředek demokratizace a humanizace edukačních činností, neboť učení v projektech se snažilo překonat strnulost a direktivnost výuky, jakož i izolovanost a odtrženost školy od skutečného života a dávalo příležitost všem žákům zapojit se podle svých sil do užitečných a zajímavých aktivit.“*⁵⁵ Tyto výukové inovace se však neseťkávaly pouze s úspěchy, ale také s negativní kritikou. Zejména bylo poukazováno na nesystematické znalosti žáků.

Do českých zemí se myšlenky projektové metody dostaly skrze Václava Příhodu, Jaha Uhra, Stanislava Vránu a Karla Velemínského, kteří studovali v USA přímo u Johna Deweyho.⁵⁶ V Evropě se tato metoda začala rozvíjet hlavně v šedesátých a devadesátých letech 20. století.

Výuka zaměřená na řešení učebních problémů a úloh probíhá pouze ve škole, projektové vyučování však může probíhat i mimo školu – např. v přírodě, v kulturních zařízeních apod. Nemusí se tedy jednat pouze o jednopředmětovou tematiku, ale projektové vyučování může (mělo by) kombinovat poznatky a zkušenosti třeba i z několika předmětů, jinak řečeno koncentruje učivo kolem určitého ústředního motivu.

---

⁵⁴ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013, s. 226. ISBN 978-80-262-0403-9.

⁵⁵ MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, s. 168. ISBN 80-7315-039-5.

⁵⁶ COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006, s. 8. ISBN 80-7168-958-0.

Procesu vyučování se účastní 2 entity – žáci a učitel(é). Velkou odlišností od frontálního vyučování je právě role učitele. V projektovém vyučování učitel není tím, který striktně vede, udává jeden směr a pravidla, která nelze překročit. Učitel se stává spíše poradcem, koordinátorem a záchytným bodem, který podává pomocnou ruku v případě nouze. Hlavní prioritou v projektovém vyučování je individualita žáka, kterou učitel nechává projevit a adekvátně pomáhá rozvíjet.

3.2 Projekt

Co si tedy lze představit pod pojmem projekt? Profesor Josef Maňák charakterizuje projekt jako „komplexní praktickou úlohu (problém, téma) spojenou se životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou i praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu.“⁵⁷

Zajímavý je však také názor pedagožky Jany Coufalové: „Při rozhodování o tom, co je projekt, rozhoduje vztah žáka k této činnosti a jeho podíl na činnosti. Důležitým momentem je odpovědnost žáka. Pokud dění ve škole vychází od učitele v tom smyslu, že učitel přinese námět, rozpracuje ho, určí poměrně přesně, co má žák dělat, organizuje detailně jeho činnost a hodnotí ji, nejde o projekt, i když téma může být sebeatraktivnější a pro dítě motivující.“⁵⁸

Typů projektů existuje několik, můžeme je členit **dle účelu:**

- snaha vtělit myšlenku či plán do vnější formy
- vedení k estetické zkušenosti
- usilování o vyřešení problému
- vedení k získání dovednosti

dle místa konání:

- *školní* – probíhající ve výchovné instituci
- *domácí* – probíhající mimo školní zařízení
- *smíšené* – kombinace předchozích

dle délky trvání:

- *krátkodobé* – např. hodinu či jeden den
- *dlouhodobé* – několik dní, někdy až rok

---

⁵⁷ MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, s. 168. ISBN 80-7315-039-5.

⁵⁸ COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006, s. 10. ISBN 80-7168-958-0.

dle navrhovatele:

- *spontánní* – vzniklé z potřeby zájmů žáků
- *uměle připravené* – vnesené do práce učitelem, lektorem, vychovatelem

dle počtu žáků:

- *individuální* – pouze pro jednoho žáka
- *kolektivní* – skupinové, ročníkové, víceročnickové, celoškolské, celorepublikové, celosvětové

dle velikosti (náročnosti):

- *malé* – např. příprava pokrmu
- *velké* – např. zhotovení vybavení učebny

dle vztahu k učivu a vyučovacím předmětům:

- *jednopředmětové*
- *vícepředmětové*⁵⁹

Řešení projektu má několik fází:

- **stanovení cíle** – vhodnost a realizovatelnost záměru k daným podmínkám, podstatná motivace – žáci se musí ztotožnit s tématem a přijmout je za své;
- **vytvoření plánu řešení** – prodiskutování plánu, výběr úkolů, přesný odhad spotřeby materiálu, kalkulace výdajů, zajištění zodpovědnosti za splnění úkolů, způsob prezentace výsledků;
- **realizace plánu** – pozorné a kritické sledování jeho plnění, průběžné porovnávání se zhotoveným plánem;
- **vyhodnocení** – sebekritika a objektivní posouzení přínosu jednotlivých řešitelů, zveřejnění výsledků, celkové zhodnocení práce.

Oblíbenou variantou výuky se stávají tzv. projektové týdny. V nich probíhá učení ve skupinách nebo individuálně napříč ročníky a vyučovacemi předměty – mění nejen tradiční obsah a metody, ale také vztahy mezi učiteli, žáky a rodiči: škola se otevírá životu, dochází k propojení učení a práce. Nejde jen o pouhé zpestření, ale projekt musí také vykazovat i konkrétní pracovní výsledky. „Kvalita projektu se měří jeho přínosem pro skupinu dětí i jednotlivce, jejich rozvojem v oblasti kognitivní, ale i rozvojem sociálních schopností a dovedností.“⁶⁰

---

⁵⁹ COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006, s. 11–12. ISBN 80-7168-958-0.

⁶⁰ Tamtéž, s. 20.

4 Vlastní projekt

V následující části práce je představen autorský projekt na podporu čtenářství se zaměřením na fantasy literaturu (hlavní téma: Harry Potter). Je popsána přípravná fáze projektu, průběh samotné akce a zároveň hodnocení autorky projektu, žáků a pomocných pedagogů, kteří se projektu zúčastnili.

4.1 Přípravná fáze

Název programu: *Škola čar a kouzel v Pouchovicích*

Název programu byl zvolen podle ústředního prostředí, ve kterém se odehrává světoznámá fantasy série Harry Potter. Je však pozměněn místní název s přihlédnutím k místu konání.

Anotace:

Primárním posláním předkládaného projektu je podpora čtenářství v nejširším slova smyslu. Hlavním cílem je žáky pomocí zábavné formy seznámit s žánrem fantasy literatury a rozšířit jejich dosavadní znalosti v tomto literárním odvětví. Jako tematické zázemí bylo zvoleno kouzelnické prostředí literární postavy Harryho Pottera.

Oblasti čtenářské gramotnosti a klíčových kompetencí, které projekt rozvíjí:

Z pedagogického hlediska si projekt vytyčuje cíle kognitivní – žáci si osvojí nové poznatky, dokážou je analyzovat a vyvozovat závěry, projeví se v kreativní činnosti, a cíle afektivní – vytvoří si vlastní postoje k tématu a průběhu spolupráce s ostatními, dokážou je zhodnotit a obhájit.

V rámci zlepšování čtenářské gramotnosti se projekt zaměřuje na rozšíření dovedností a schopností práce s knihami a textem, porozumění textu a vyvozování informací a na tvůrčí psaní.

Projekt rozvíjí všechny klíčové kompetence: „*Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. (...) V rámci základního vzdělávání jsou za klíčové považovány:*

- *kompetence k učení,*
- *kompetence k řešení problémů,*
- *kompetence komunikativní,*

- *kompetence sociální a personální,*
- *kompetence občanské,*
- *kompetence pracovní.*⁶¹

Na základě RVP je nejobsáhleji zastoupena vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – zejména část český jazyk a literatura (v menší míře také cizí jazyky). „*Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.*“⁶² V projektu se však prolínají i oblasti Informační a komunikační technologie, Člověk a společnost, Člověk a příroda a Umění a kultura.

Pokud se zaměříme na tzv. průřezová témata, o nichž RVP uvádí, že: „*reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání*“⁶³, projekt se věnuje zejména tématu *Osobnostní a sociální výchova*. V návaznosti na hlavní vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je evidentní, že se zaměřuje na komunikaci a spolupráci s ostatními, ale také na pochopení a rozvoj sebe samého. Průřezové téma *Výchova demokratického občana* se projevuje v pochopení pravidel a participování na rozhodnutích s ostatními v dialogu, argumentaci a empatii a zároveň v uvažování o problémech.

Průřezová témata „*jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.*“⁶⁴

---

⁶¹ JANÁČKOVÁ, Blanka. *Klíčové kompetence, průřezová témata a projekty ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura na 1. stupni ZŠ*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2009, s. 5–6. ISBN 978-80-7414-147-8.

⁶² *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ Tamtéž.

4.2 Realizace

Realizace projektu se uskutečnila dne 15. února 2019 na Základní škole Pouchov v Hradci Králové. Škola disponuje vlastní knihovnickou místností a projekčním sálem, které byly hlavním zázemím konání akce. Projektu se zúčastnilo 15 žáků třídy 6.B (6 chlapců a 9 děvčat). Časová dotace programu byla stanovena na 160 minut.

Časový harmonogram:

- 15 minut – seznámení, brainstorming
- 5 minut – rozřazení do skupin
- 90 minut – plnění úkolů na stanovištích (jedno stanoviště cca 15 minut + rezerva)
- 40 minut – představení (viz stanoviště Relikvie smrti) + vyhodnocení vítěze + tvorba finálního produktu
- 10 minut – reflexe se žáky

1. fáze – motivace

Na začátku programu proběhlo přivítání žáků a pedagogů, následoval krátký brainstorming na téma fantasy literatura. Jako podtéma brainstormingu byla následně zadána knižní fantasy série Harry Potter, abychom zjistili, kolik toho již žáci znají pro další pokračování projektu. Žáci se mohli hlásit a sdělovat své nápady, pedagogové jim pomáhali svými poznatky a vše zapisovali na tabuli. V konečné fázi bylo napsáno na tabuli více než 30 pojmů. Často se pojily s filmovým zpracováním fantasy žánru.

Následovala krátká scénka sehraná pedagogy, kdy byl třídě doručen dopis⁶⁵ o přijetí žáků na Školu čar a kouzel v Pouchovicích. Žáci měli za úkol se rozdělit do čtyř skupin (počet kolejí). Vzájemná domluva proběhla poměrně rychle, vytvořily se dvě dívčí skupiny, jedna chlapecká a jedna smíšená (2 chlapci + 2 děvčata). V každé skupině si mezi sebou zvolili vedoucího člena – prefekta (jeho úkolem bylo vést svou skupinu, rozdělovat práci, vystupovat jako mluvčí apod.), sběrače (hlídal sáček s kameny (body), které žáci získávali za splnění úkolů), kronikáře (zapisoval do pracovního listu/kroniky koleje) a hodináře (měl za úkol hlídat čas vyhrazený

---

⁶⁵ Příloha č. 1

na plnění úkolů na každém stanovišti). Za aktivní účast v počáteční fázi projektu každá kolej dostala pracovní list (kroniku)⁶⁶, barevný sáček pro sběr bodů (kamenů) na stanovištích a zároveň „kámen mudrců“ s bonusovými body pro začátek jako formu motivace. Názvy stanovišť byly zvoleny dle názvů jednotlivých dílů knižní série Harry Potter.⁶⁷ Tímto vstupem tedy žáci splnili stanoviště **Kámen mudrců**.

Po rozřazení do kolejí se žáci přesunuli do knihovny a řešili úkoly na všech stanovištích (viz 2. fáze – plnění úkolů). Za úspěšné absolvování každého stanoviště si každý žák z týmu mohl vytáhnout ze sáčku, který opatroval pomocný pedagog na daném stanovišti, kámen, na němž byl napsán počet bodů. Tyto kameny (body) si žáci nosili s sebou (úloha sběrače) a po splnění všech stanovišť, při finálním vyhodnocení se zjistilo, který tým (kolej) získal nejvíce bodů. Díky názvům stanovišť se žáci seznámili s dalšími názvy dílů tematické knižní série.

2. fáze – plnění úkolů

Seznam stanovišť:

- **Tajemná komnata**⁶⁸

Pomůcky:

PC, dataprojektor, videokázky, vytištěný úryvek z knihy⁶⁹, kniha

Seznam knih na stanovišti:

- * ROWLING, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*. Vydání deváté, v této podobě druhé. Ilustroval Jim KAY, přeložil Vladimír MEDEK. V Praze: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05126-0.

Cíl stanoviště:

Žáci dokážou vyhledat ve videokázce a v textu stěžejní informace, díky kterým dokážou správně chronologicky pracovat s příběhem.

Zadání prvního úkolu: „Seřadte příběhové části chronologicky správně dle videokázek a knižního obsahu.“

Popis práce:

Na velkém plátně ve školním videosálu jsou žákům postupně promítány krátké videokázky z filmového zpracování prvního dílu (Harry Potter a Kámen

---

⁶⁶ Příloha č. 2

⁶⁷ Názvy jednotlivých dílů: 1. díl – Harry Potter a Kámen mudrců, 2. díl – Harry Potter a Tajemná komnata, 3. díl – Harry Potter a Vězeň z Azkabanu, 4. díl – Harry Potter a Ohnivý pohár, 5. díl – Harry Potter a Fénixův řád, 6. díl – Harry Potter a Princ dvojí krve, 7. díl – Harry Potter a Relikvie smrti.

⁶⁸ Příloha č. 3

⁶⁹ Příloha č. 4

mudrců), které však nejsou chronologicky správně seřazené. V každé videoukázce je však zobrazen stěžejní moment, díky kterému by se žáci logicky a s pomocí přiloženého knižního obsahu měli dobrat správného řešení chronologické posloupnosti příběhu i bez znalostí z četby.

Reflexe práce žáků:

Jelikož ne všichni žáci již v dřívější době viděli film Harry Potter a Kámen mudrců, bylo občas zapotřebí, aby správkyně stanoviště z řad pomocných pedagogů nasměrovala žáky správným směrem, případně jim poradila, na co se mají v ukázce zaměřit. Většinou však nebylo zapotřebí velkých rad a žáci díky přiložené knize vždy správně seřadili všechny videoukázky. Vždy po promítnutí každé videoukázky měli žáci menší časový prostor, aby si zapsali zásadní momenty, které se ve videoukázce odehrály, případně nahlíželi do obsahu v přiložené knize. Finální pořadí většina skupin řešila až po promítnutí všech připravených videoukázek.

Zadání druhého úkolu: „*Přečtěte si ukázkou, zodpovězte otázky a vyluštěte tajenku.*“

Popis práce:

Žáci si přečtou ukázkou z knihy na základě které musejí správně odpovědět na zadané otázky, aby jim správně vyšla tajenka.

Reflexe práce žáků:

Většina žáků k vyluštění tajenky nepotřebovala číst danou ukázkou z knihy, jelikož otázky bylo poměrně snadné zodpovědět s předchozí znalostí příběhu Harry Potter a Kámen mudrců. Minimálně jeden člen ze skupiny vždy znal správnou odpověď.

Celková reflexe stanoviště:

Jediné toto stanoviště bylo umístěno ve školním videosálu, žáci nejdříve nevěděli, kde se stanoviště s tímto názvem nachází, avšak po menší nápovědě na to ihned přišli. Řazení videoukázek bylo samozřejmě snazší pro ty členy každého týmu, kteří již z dřívějška znali filmové zpracování knižního titulu. I díky tomu byli již znalí schopni poradit méně znalým a společně vždy správně poskládali správné řešení. Ve druhém úkolu (luštění tajenky) se též projeví znalosti některých žáků, většina týmů ani nemusela číst ukázkou a znala správné odpovědi. Toto stanoviště bylo náročnější na čas, některé skupiny se zde zdržely déle, než byla doporučená časová dotace. Žáci prokázali, že dokážou vyhledávat stěžejní informace a pracovat s nimi.

- **Vězeň z Azkabanu**

Pomůcky:

pracovní listy, knihy, vytištěné úryvky textů, názvy a obrázky titulních stran užitých knih⁷⁰

Seznam knih na stanovišti:

- * GAIMAN, Neil. *Nikdykde*. Vydání třetí, doplněné autorem. Přeložil Ladislava VOJTKOVÁ, přeložil Richard PODANÝ. Frenštát p.R.: Polaris, 2017. ISBN 978-80-7332-372-1.
- * GRIMM, Jacob Ludwig Karl a Wilhelm Karl GRIMM. *Pohádky bratří Grimmů: kompletní Malé vydání*. Ilustroval Adolf BORN. Praha: BRIO, c2004. ISBN 80-86113-63-9.
- * KIPLING, Rudyard. *Knihy džunglí*. 2. vydání v tomto překladu. Ilustroval Zdeněk BURIAN, přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Albatros, 2016. ISBN 978-80-00-04342-5.
- * MARTIN, George R. R. *Hra o trůny*. Přeložila Michala MARKOVÁ. Praha: Argo, 2017. ISBN 978-80-257-2282-4.
- * PRATCHETT, Terry. *Lehké fantastično*. Praha: Talpress, 1993. Úžasná Zeměplocha. ISBN 80-85609-29-0.
- * ROWLING, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*. Praha: Albatros, 2000, 284 s. ISBN 80-00-00788-6.
- * ROWLING, J. K. *Harry Potter a l'école des sorcières*. Ilustroval Jean Claude GOTTING, přeložil Jean François MÉNARD. Gallimard Jeunesse, 1998, 304 s. ISBN 2-07-051842-6.
- * ROWLING, J. K. *Harry Potter and the philosopher's stone*. London: Bloomsbury, 2015, 245 s. ISBN 978-1-4088-4564-6.
- * ROWLING, J. K.. *Garri Potter i filosofskij kamen*. Ilustroval Kazu KIBUISHI, přeložila Marii SPIVAK. Machaon, 2018, 430 s. ISBN 978-5-389-07435.
- * ROWLING, J. K.. *Harry Potter y La Piedra Filosofal*. Ilustrovala Dolores AVENDAÑO, přeložila Alicia DELLEPIANE. Salamandra, 1999. ISBN 978-84-7888-654-8.
- * SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklínač*. Přeložil Karol CHMEL. Praha: Plus, 2018. ISBN 978-80-259-0896-9.

---

⁷⁰ Příloha č. 5

- * TOLKIEN, J. R. R. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Ilustroval Jemima CATLIN, přeložil František VRBA. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0884-2.

Cíl stanoviště:

Žáci se seznámí s různými žánrovými variantami fantasy literatury a jejich specifiky, dokážou je rozlišit. Seznámí se také s různými formami zpracování díla v cizích jazycích. Dokážou pracovat s různými knihami a vyhledávat v nich informace. Ujasní si názvosloví povolání lidí, kteří se na zpracování díla podílí.

Zadání prvního úkolu: „Roztřídte správně úryvky textů, názvy a titulní strany knih a své rozhodnutí zdůvodněte. (Do PL запиšte druh fantasy a název díla + jméno autora.)“

Popis práce:

Na stanovišti je připraveno několik papírových výstřížků. Žáci společně čtou úryvky z různých knih a správně je třídí dle žánrových variant fantasy literatury, přiřazují k tomu název díla a obrázek titulní strany. Když si myslí, že to mají správně, musí svůj výsledek zdůvodnit správci stanoviště.

Reflexe práce žáků:

Většinu děl žáci neznali, avšak díky alespoň částečným znalostem, radám správce stanoviště a čtení úryvků děl, byli schopni postupovat vylučovací metodou a došli vždy ke správnému řešení. Některé tento úkol zaujal natolik, že si následně chtěli přečíst některé pro ně dosud neznámé knihy (což bylo skrytým cílem stanoviště).

Zadání druhého úkolu: „Vyhledejte v knihách.“ (jazyk, autor, překladatel, ilustrátor, vydavatelství, rok vydání – viz příloha č. 4)

Popis práce:

Žáci mají k dispozici několik vydání prvního dílu (Harry Potter a Kámen mudrců) v různých jazycích. Musejí určit, o jaké jazyky jde, u každé knihy vyhledat autora, překladatele, ilustrátora, vydavatelství a rok vydání a vše zapsat do tabulky v pracovním listu.

Reflexe práce žáků:

Jelikož jeden knižní exemplář byl i v českém jazyce, žáci pochopili, že se jedná o stejný titul a při vyhledávání v zahraničních výtiscích se orientovali dle struktury českého výtisku. Všichni poznali angličtinu, jelikož se ji učí, s dalšími jazyky měli občas obtíže. V těchto případech jim však zdárně pomáhal správce stanoviště (zvýraznění zvukové stránky daného jazyka).

Celková reflexe stanoviště:

Na tomto stanovišti se žáci seznámili s různými žánrovými variantami fantasy literatury a s různými formami zpracování jednoho knižního titulu. V praxi si vyzkoušeli vyhledávání podstatných citačních informací o knize například pro pozdější tvorbu referátu. Byť toto stanoviště bylo poměrně náročné, jelikož se zde žáci střetli s mnoha novými poznatky, sklidilo velký úspěch díky skvělému výkonu pomocného pedagoga, kterého si všichni žáci velice oblíbili.

• **Fénixův řád**⁷¹

Pomůcky:

vycpaný exponát zvířete, výtvarné potřeby, knihy

Seznam knih na stanovišti:

- * BURNIE, David, ed. *Zvíře*. Vyd. 4. Přeložil Jiří ŠMAHA. Praha: Knižní klub, 2014. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-4450-1.
- * REVENSON, Jody. *Harry Potter*. Přeložil Michael TALIÁN. Praha: Slovart, 2015. ISBN 9788073919818.
- * ROWLING, J. K. a Newt SCAMANDER. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 3. vydání. Přeložil Pavel MEDEK, přeložil Petr ELIÁŠ. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04710-2.
- * ROWLING, J. K., Newt SCAMANDER a J. K. ROWLING. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 4. vydání. Ilustroval Olivia LOMENECH GILL, přeložil Pavel MEDEK, přeložil Petr ELIÁŠ, přeložil Helena ŠVÁCHOVÁ. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04752-2.

Cíl stanoviště:

Žáci dokážou rozeznat rozdíly mezi smyšleným a reálným tvorem na základě práce s knihou. Rozvíjejí svou fantazii výtvarným vyjádřením.

Zadání prvního úkolu: „Vyhledejte v knize *Fantastická zvířata a kde je najít* tvora, který je nejpodobnější vystavenému exponátu a popište rozdíly mezi nimi.“

Popis práce:

Na stanovišti je připraven vycpaný exponát dravce (ptáka), doplňující knihy (učebnice) k sérii Harry Potter a přírodovědná encyklopedie. Žáci musí v knihách vyhledat a společně se dohodnout, který fantastický tvor je nejpodobnější

---

⁷¹ Příloha č. 6

vystavenému exponátu a popsat co nejvíce rozdílů mezi nimi. Své poznatky zapisují do pracovního listu.

Reflexe práce žáků:

Ve skupině si většinou rozdělili úkoly následujícím způsobem: někdo vyhledával v encyklopedii, další v knize s fantastickými tvory a následně všichni debatovali nad svými zjištěními. Když se shodli, jeden z nich (kronikář) zapisoval poznatky členů skupiny do pracovního listu. Zejména dívky byly velmi pečlivé a vypisovaly sebemenší rozdíly.

Zadání druhého úkolu: „Společně vymyslete vlastního fantastického tvora a co nejdetailněji ho nakreslete a popište.“

Popis práce:

Na základě předchozí zkušenosti s odlišnostmi fantastických tvorů od těch reálných žáci vymyslí, pokusí se nakreslit a popsat svého vlastního originálního fantastického tvora.

Reflexe práce žáků:

Tento úkol žáky velmi bavil, jelikož se díky přiloženým publikacím seznámili s mnoha zvláštnostmi smyšlených fantastických tvorů. To dozajista velmi přispělo k podnícení jejich fantazie a napadaly je skvělé originální nápady, které pak převedli na papír ve formě obrázku a popisu vlastností tvora.

Celková reflexe stanoviště:

Žákům se toto stanoviště velmi líbilo. Měli možnost si prohlédnout netradiční fantastickou encyklopedii plnou tvorů, které nikdy předtím neviděli. Všichni žáci se aktivně zapojovali a společnými silami nakreslily všechny skupiny úžasné originální fantastické tvory. Dívky byly pečlivější při výtvarném ztvárnění, chlapci zase přicházeli neustále s novými a novými nápady a nedělalo jim problém vymyslet hned několik nových tvorů.

- **Princ dvojí krve⁷²**

Pomůcky:

informační texty o bradavických kolejích⁷³, výtvarné potřeby, volné papíry, psací potřeby

---

⁷² Příloha č. 7

⁷³ Příloha č. 8

Cíl stanoviště:

Žáci projeví a uplatní svou fantazii a kreativitu, dokážou se charakterizovat jako skupina a společně vytvořit svůj znak a jméno koleje, vyzkouší si tvůrčí psaní.

Zadání prvního úkolu: „*Určete si název své koleje. (Jací jste? Co máte rádi? Co vás charakterizuje?,...)*“

Popis práce:

Na tomto stanovišti mají žáci k dispozici pomocné texty, které jim mohou po vzoru bradavických kolejí napovědět, jak si vytvořit název vlastní koleje. Společně se musí zamyslet, co je charakterizuje, jací jsou, co mají rádi apod., a na základě toho vymyslet a sepsat příběh (pověst) o založení/názvu koleje.

Reflexe práce žáků:

Skupiny, které byly homogenní, pracovaly dobře a poměrně brzy se dokázaly shodnout na charakteristice a názvu své koleje, zejména dívčí skupiny. Jedna skupina však byla smíšená a zde se začaly projevovat neshody mezi členy. Neefektivně si rozdělovali práci a objevil se také menší problém s imaginací (při ztvárnění kolejního znaku). Jen dvě skupiny ze čtyř dokázaly ve stanoveném časovém rozhraní sepsat pověst/příběh o názvu své koleje. Dělal jim obtíže shodnout se na určité základní spojnice celé skupiny, většina z nich se charakterizovala jako jedinec.

Zadání druhého úkolu: „*Vytvořte znak (erb) své koleje!*“

Popis práce:

Skupiny dle výše zmíněných kritérií nakreslí erby svých kolejí, jenž budou základem pro konečný školní znak, který se bude společně dotvářet po absolvování všech základních stanovišť.

Reflexe práce žáků:

Pro školní erb byly předem připraveny 4 základní barvy, tudíž každá skupina si vybrala jeden barevný podklad. Tvorba vlastního kolejního znaku se ve všech skupinách odrážela od vytvořeného názvu koleje. Jedna skupina si dokonce zakreslila do svého znaku vlastního vymyšleného tvora, kterého vytvořila na předchozím stanovišti. Vzhledem k časovému omezení vznikly spíše jednodušší kolejní erby.

Celková reflexe stanoviště:

Na tomto stanovišti žáci opět mohli projevovat svou kreativitu, bohužel pro hodnotnější projekty by dozajista bylo potřeba daleko více času. Pomocní

pedagogové vedli žáky správným směrem a pomáhali jim jak s literárním, tak s výtvarným ztvárněním. Bohužel toto stanoviště podkrylo určité sociální neshody mezi některými členy jedné skupiny.

- **Relikvie smrti**⁷⁴

Pomůcky:

4 knihy, materiální a výtvarné potřeby pro tvorbu rekvizit a dramaturgii

Seznam knih na stanovišti:

- * ROWLING, J. K. *Bajky barda Beedleho*. 3. vydání. Přeložil Pavel MEDEK. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04707-2.

Cíl stanoviště:

Žáci budou mít možnost si přečíst a seznámit se s přidavným příběhem k tematické knižní sérii (Příběh tří bratří)⁷⁵ a ověřit si svůj postřeh při čtení. Tři skupiny svou představivost projeví při tvorbě rekvizity. Čtvrtá (poslední) skupina si vyzkouší krátkou dramaturgii.

Zadání prvního úkolu: „Proč se toto stanoviště jmenuje Relikvie smrti? Co myslíte, že to znamená? Pokuste se najít odpověď v knize – přečtěte si Příběh tří bratří.“

Popis práce:

Na stanovišti jsou k dispozici 4 stejné knihy, každý žák si jednu vezme a samostatně si přečte určený příběh. Až všichni dočtou společně odpovídají na otázky, které jim klade správce stanoviště (pomocný pedagog).

Reflexe práce žáků:

Pouze v jedné skupině si žáci četli samostatně, poctivě pravděpodobně pouze dva členové, jelikož u dalších dvou se projevují poruchy pozornosti. Oceňuji vedení pomocné pedagožky, která po uvážení situace v každé skupině nechávala postupně vždy jednoho člena skupiny předčítat, a tak se čtení urychlilo a zbylo tím více času na rozbor a ukotvení znalosti příběhu. Někteří žáci (avšak pouze minimum) znali příběh již před společným čtením na stanovišti a dokázali pohotověji reagovat na kladené dotazy.

---

⁷⁴ Příloha č. 9

⁷⁵ ROWLING, J. K. *Bajky barda Beedleho*. 3. vydání. Přeložil Pavel MEDEK. V Praze: Albatros, 2017, s. 109–120. ISBN 978-80-00-04707-2.

Zadání druhého úkolu: „Vytvořte jednu ze tří relikvií./Sehrajte Příběh tří bratří jako krátké představení s pomocí rekvizit, které vám vytvořili spolužáci.“

Popis práce:

Tři skupiny si vylosují jeden lísteček, na kterém je napsáno, kterou relikvii mají vyrobit. Žáci mají k dispozici všechny materiální a výtvarné potřeby (případně mohou použít vlastní). Poslední skupina, která přijde ke stanovišti secvičí krátkou dramaturgií přečteného příběhu.

Reflexe práce žáků:

K dispozici byly různé druhy přírodnin a mnoho výtvarných potřeb, takže zpočátku se žáci nemohli rozhodnout, co z toho použijí. Skupině, která měla přetvořit „kámen vzkříšení“ (viz výchozí text), se jeden z předpřipravených kamenů líbil natolik, že jejich zásahy do úpravy vzhledu přírodniny byly zcela minimální. Bohužel jako poslední ke stanovišti dorazila skupina, která byla značně pomalejší než ostatní a nácvik krátké dramaturgie jim také zabral notnou dávku času, čímž se celý program celkově pozdržel. Skupina přicházela s mnoha zajímavými nápady na ztvárnění, ovšem pro vyhrazený krátký čas byly příliš komplikované na ztvárnění. Skvělou práci opět odvedla správkyně stanoviště, která žákům pomáhala i s nácvikem dramaturgie.

Celková reflexe stanoviště:

Úkoly na tomto stanovišti nebyly stoprocentně stejné pro všechny skupiny, tudíž se časově rozcházely. Projevila se rozdílnost v uplatnění fantazie a kreativity (v jedné skupině i divadelní talent). Objevily se také menší neshody ve smíšeném týmu, v němž se ke konci děvčata moc neangažovala. Celkově toto stanoviště však sklidilo úspěch.

3. fáze – vyhodnocení, závěrečná tvorba výstupu

• **Ohnivý pohár**

Popis práce:

Skupina, která měla secvičit krátkou dramaturgií *Příběhu tří bratří*, předvede svůj výstup, aby mohla získat své poslední body do soutěže.⁷⁶

V průběhu plnění úkolů na stanovištích žáci získávali kameny s body. Nyní spočítají všechny své získané body a zjistí se, která kolej získala nejvíce bodů,

---

⁷⁶ Příloha č. 10

následně proběhne vyhodnocení a předání cen.⁷⁷ Všechny koleje dohromady vytvoří společný znak školy jako finální výstup projektu.⁷⁸

Celková reflexe:

Časový plán bohužel nevyšel dle plánů a na společnou závěrečnou část programu zbylo méně času. Bylo to způsobeno tím, že některé skupiny (byť si měly hlídat vyhrazený čas na každém stanovišti) pracovaly pomaleji než ostatní. Pro tento případ byla v záloze možnost pro žáky vyzkoušet si internetový rozřazovací test do bradavických kolejí.⁷⁹ Zároveň žáci, kteří měli již vše splněno, spojovali vytvořené kolejní znaky do erbu školy. Znázorňoval, že ač byli žáci v průběhu projektu rozděleni do určitých skupin, všichni stále tvoří jeden přátelský celek školy (finální výstup projektu).

Po dohodě s paní učitelkou, která měla nad dětmi pedagogický dozor, jsme nejprve přistoupili k vyhodnocení soutěže sečtením bodů. Žáci si na každém stanovišti losovali každý jeden kámen s náhodným počtem bodů. Chtěli jsme se vyhnout pedagogickému hodnocení dle kvality odvedené práce na stanovištích, jelikož se jednalo zejména o tvůrčí aktivity žáků. Shodou okolností vyhrála skupinka chlapců, kteří po celou dobu pracovali jako nejjednodušší tým. Byly předány diplomy a odměny za absolvování projektu.⁸⁰

Na úplném konci projektu proběhlo krátké divadelní představení, které secvičila jedna skupina na stanovišti Relikvie smrti, všichni ostatní žáci a pedagogové tvořili publikum. Na společnou reflexi se žáky nezbyl čas, někteří stihli již před koncem sepsat písemné hodnocení projektu, ostatní ho odevzdali v následujících dnech.

4.3 Hodnocení projektu

Hodnocení projektu se zúčastnili všichni aktéři projektu. Žáci dodali písemné hodnocení, navrhovatelka a pedagogové provedli hodnocení ústní formou po skončení projektu.

4.3.1 Zpětná vazba žáků

Jelikož se nepodařilo stoprocentně dodržet předpokládaný časový harmonogram projektu, byla zpětná vazba žáků realizována písemnou formou. Většina žáků stihla

---

⁷⁷ Příloha č. 10

⁷⁸ Příloha č. 11

⁷⁹ *Bradavický rozřazovací test* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://hp.newsite.cz/>

⁸⁰ Příloha č. 12

písemné hodnocení odevzdat ještě před koncem programu, někteří ho dodali až zpětně. Žákům nebyly kladeny žádné omezující podmínky pro vyjádření, avšak byly poskytnuty některé návodné otázky, např.: *Co se ti v projektu líbilo či nelíbilo a proč? Co ses naučil? Jak se ti pracovalo ve skupině? Co by se mělo na projektu změnit?* Písemnou reflexi mohli žáci odevzdat anonymně, čímž se sledovala pravdivost hodnocení projektu. Někteří žáci vyjádřili hodnocení i ústně. Žákům se líbila obsahová náplň projektu, různorodost úkolů na stanovištích a vstřícnost pedagogů. Pouze jeden žák měl již od počátku záporný vztah ke zvolenému tématu. V konečném součtu převažovala kladná hodnocení projektu.⁸¹

4.3.2 Zhodnocení projektu pomocnými pedagogy

Po skončení programu se žáky proběhla ústní formou reflexe zúčastněných pedagogů – navrhovatelky, třídní učitelky zúčastněné třídy a správců stanovišť (studenti oboru učitelství na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové).

Projekt jako celek byl zhodnocen všemi pedagogy kladně, pro většinu to byla vůbec první příležitost účastnit se takového projektu. V průběhu projektu působil na každém stanovišti vždy minimálně jeden pedagog jako správce a řídil činnost žáků. Pedagogové se shodli v tom názoru, že byl velmi znatelný rozdíl mezi homogenními skupinami a skupinou smíšenou (2 chlapci + 2 děvčata). Bohužel většina skupin nedodržovala na některých stanovištích doporučenou časovou dotaci.

Na stanovišti Tajemná komnata bylo očividné, kteří žáci již dříve znali filmové zpracování díla Harry Potter a Kámen mudrců, a kteří nikoli. Díky tomu byli schopni si vzájemně pomáhat a vždy došli ke správnému řešení úkolů. Práce na tomto stanovišti žáky viditelně bavila.

Zřejmě nejtěžší bylo pro žáky stanoviště Věžeň z Azkabanu, kde se seznámili s největším množstvím nových informací. Některé skupiny měly problém stihnout úkoly ve stanoveném čase a zdržely se zde. Potěšující zprávou bylo, že žáky zaujaly pro ně dosud neznámé knihy a projevíli zájem si je přečíst.

Velmi pozitivně bylo zhodnoceno stanoviště Fénixův řád. Žáci si skvěle rozdělili úkoly. Pečlivě zkoumali rozdíly mezi reálným vystaveným tvorem a fantastickými tvory v knihách. Díky tomu měli následně mnoho nápadů, které graficky (a někteří i slovně) ztvárnili při tvorbě svého smyšleného tvora.

---

⁸¹ Příloha č. 13

Na stanovišti Princ dvojí krve se projevíly menší neshody mezi členy týmů, jelikož se zpočátku nemohli shodnout na společné charakteristice. Po vhodném pomocném zásahu pedagogů však dokázali projevit svou kreativitu. Všechny týmy vytvořily vlastní znaky (erby), příběh sepsaly však pouze dva zdatnější týmy. Nejlépe na tomto stanovišti pracoval chlapecký tým.

Stanoviště Relikvie smrti některé žáky úplně nenadchlo, jelikož mají menší problém se čtením, nicméně správkyně stanoviště chytře zvolila vhodnější strategii společného čtení. Při tvorbě rekvizit byly kreativnější dívčí skupiny. Bylo znát, že skupina, která ztvárňovala krátkou dramatizaci, si více uvědomila podstatu příběhu než ostatní skupiny, ve kterých byl příběh pouze čten a následně slovně reflektován.

4.3.3 Zhodnocení projektu navrhovatelkou

Hlavním cílem projektu bylo seznámit žáky s žánrem fantasy literatury a představit jim, co všechno knižní světy nabízejí. V nejlepším případě měl projekt podpořit jejich zájem o čtení předkládaných či jiných publikací. Hlavní cíl považuji za splněný, jelikož na žácích bylo vidět, že je možnosti fantasy světů nadchly. Díky tomu, že měli možnost prakticky si vyzkoušet různorodé úkoly, ať tvůrčí psaní, výtvarnou tvorbu, čtení či práci s videoukázkou, pochopili, že se samotnou četbou je spojeno mnoho dalších rozvíjejících a kreativních možností.

Naplněny byly pedagogické cíle kognitivní – žáci si osvojili nové poznatky, analyzovali informace a vyvozovali své vlastní závěry, vytvářeli kreativní projekty. Cíle afektivní byly docíleny spoluprací žáků ve skupinách a tvorbě vlastních postojů k tématu. V oblasti čtenářské gramotnosti se žáci zlepšili v práci s knihami a textem, dokázali vyhledávat podstatné informace, porozuměli textu, někteří si stihli vyzkoušet i tvůrčí psaní. V průběhu plnění úkolů na stanovištích žáci dle předpokladu a záměru rozvíjeli své čtenářské dovednosti a veškeré pedagogicky charakterizované klíčové kompetence.

Zvolené téma fantasy série Harry Potter není pro generaci těchto žáků již tak aktuální jako bylo pro generaci předešlou. Nicméně ukázalo se, že alespoň někteří žáci tomuto fenoménu již dříve také podlehli, u ostatních se podařilo vzbudit zájem o sérii i o fantasy literaturu obecně. Pouze jediný žák nedokázal překonat svou předchozí antipatickou bariéru k tematické knižní sérii.

Velmi potěšujícím zjištěním bylo, jak většina žáků spolupracovala ve skupinách. Vznikly tři homogenní skupiny a jedna heterogenní, ve které se

postupem času objevily neshody zejména v zájmové a kreativní oblasti. V tomto žákovském věku se však s podobnou situací dalo předem počítat. Pokud bychom žáky rozdělili do skupin předem bez znalosti jejich sociálních vztahů, vzniklo by zřejmě neshod více.

Díky tomu, že na stanovištích působil vždy minimálně jeden pomocný pedagog, který pomáhal žákům s plněním úkolů, měla jsem dostatek času pozorovat téměř celý projekt s odstupem. Náhodně jsem se zastavovala na všech stanovištích a pozorovala, jak žáci plní připravené úkoly. V případě nejasností jsem účastníky projektu nasměrovala k předpokládanému řešení. Ve většině souhlasím s názory svých kolegů (viz kapitola 4.3.2.). Za největší slabinu projektu považuji časový horizont. Některá stanoviště byla příliš náročná pro určený časový úsek a žáci nestíhali plnit některé úkoly v takové míře a pozornosti, jakou by bylo potřeba jim věnovat. Zejména se to týkalo stanoviště Princ dvojí krve, kde měli žáci tvořit název a erb své koleje, a stanoviště Relikvie smrti, kde poslední skupina měla secvičit krátkou dramatizaci. Zároveň se také nestihla závěrečná společná reflexe se žáky. Místo toho ji každý sepsal alespoň písemně (viz kapitola 4.3.1.). Finální úpravu kolejních kronik a společný projektový výstup ve formě spojeného školního erbu žáci dotvářeli v dalších dnech s třídní učitelkou.

V konečném souhrnu hodnotím projekt jako zdařilý.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo prozkoumat stav čtenářství žáků v České republice a pomocí tvorby a realizace autorského projektu zvýšit jejich zájem o tuto oblast.

V počáteční části práce bylo nutné objasnit základní pojmy, na kterých je projekt založen. Dále byly zkoumány výsledky mezinárodních průzkumů RLS, PISA a PIRLS z období let 1993 – 2018, zaměřující se na čtenářskou gramotnost. Bohužel jsme zjistili, že čeští žáci (zejména staršího školního věku) jsou v mezinárodním srovnání zemí OECD spíše podprůměrní. Zajímavým zjištěním pro nás bylo, že lepších výsledků dosahují spíše dívky než chlapci. V posledních letech je však dbáno na to, aby byly výsledky českých žáků lepší, což se naopak projevuje u dětí nižšího školního věku.

V závěru teoretické části práce proto byly také představeny vybrané projekty probíhající na území České republiky, které se zaměřují na podporu čtenářství u dětí školního věku. Mezi vybrané projekty jsme zařadili *Celé Česko čte dětem*, *Rosteme s knihou*, *Noc s Andersenem* a projekt *Čtení pomáhá*. Nejlépe hodnotíme projekt *Celé Česko čte dětem*, jelikož zahrnuje několik dílčích projektů a je proto přístupnější většímu počtu lidí než projekty ostatní. Velmi pozitivně však hodnotíme také projekt *Čtení pomáhá* za charitativní složku činnosti.

Na základě seznámení se s probíhajícími čtenářskými projekty jsme se pokusili vytvořit menší jednodenní školní projekt podporující čtenářství, který jsme uskutečnili 15. února 2019 na Základní škole Pouchov v Hradci Králové. Zúčastnilo se jej 15 žáků třídy 6. B. Jako hlavní téma projektu jsme zvolili fantasy literaturu, úžeji se projekt zaměřoval na knižní fantasy sérii Harry Potter. Projekt probíhal v prostorách školní knihovny a kinosálu. Pro děti bylo připraveno sedm stanovišť, na kterých v rámci skupin plnily různorodé úkoly a rozvíjely tak veškeré pedagogicky stanovené klíčové kompetence. Vyzkoušely si práci s mnoha knihami (i v cizích jazycích), vyhledávaly podstatné informace. Měly možnost seznámit se s filmovým zpracováním fantasy knihy. Své tvůrčí schopnosti mohly uplatnit při tvorbě vlastního názvu skupiny a společného erbu a při výtvarném zpracování dalších rekvizit. Někteří si dokonce vyzkoušeli přechod mezi prozaickým textem a vlastním dramatickým ztvárněním daného příběhu. Až na malé výjimky projekt žáky velmi bavil. Podařilo se nám docílit podpory čtenářství a čtenářské gramotnosti.

Při tvorbě a realizaci projektu na podporu čtenářství jsme si mohli reálně vyzkoušet, že se nejedná o lehkou formu výuky, hlavně co se týče časové náročnosti. Značné úsilí jsme však zúročili při samotné realizaci projektu. Velkou a milou odměnou byl opravdový zájem žáků o probírané téma fantasy literatury, průběh a náplň projektu. Vzhledem ke všeobecné spokojenosti ze stran žáků i pedagogů, můžeme projekt i přes drobné nedostatky považovat za zdařilý.

Zdroje

a) Tištěné

1. BURNIE, David, ed. *Zvíře*. Vyd. 4. Přeložil Jiří ŠMAHA. Praha: Knižní klub, 2014. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-4450-1.
2. COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-958-0.
3. DOLEŽALOVÁ, Jana. *Funkční gramotnost - proměny a faktory gramotnosti ve vztazích a souvislostech*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 80-7041-115-5.
4. GAIMAN, Neil. *Nikdykde*. Vydání třetí, doplněné autorem. Přeložil Ladislava VOJTKOVÁ, přeložil Richard PODANÝ. Frenštát p.R.: Polaris, 2017. ISBN 978-80-7332-372-1.
5. GRIMM, Jacob Ludwig Karl a Wilhelm Karl GRIMM. *Pohádky bratří Grimmů: kompletní Malé vydání*. Ilustroval Adolf BORN. Praha: BRIO, c2004. ISBN 80-86113-63-9.
6. CHALOUPKA, Otakar. *Škola a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, ISBN 80-85865-41-6.
7. JANÁČKOVÁ, Blanka. *Klíčové kompetence, průřezová témata a projekty ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura na 1. stupni ZŠ*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2009. ISBN 978-80-7414-147-8.
8. JANOTOVÁ, Zuzana, Denisa TAUBEROVÁ a Eva POTUŽNÍKOVÁ. *Mezinárodní šetření PIRLS 2016: národní zpráva*. Praha: Česká školní inspekce, 2017. ISBN 978-80-88087-14-4.
9. KELBLOVÁ, Lucie. *Čeští žáci v mezinárodním srovnání: české školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006. ISBN 9788021105249.
10. KIPLING, Rudyard. *Knihy džunglí*. 2. vydání v tomto překladu. Ilustroval Zdeněk BURIAN, přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Albatros, 2016. ISBN 978-80-00-04342-5.
11. KOMENSKÝ, Jan Amos. *Jak dovedně užívat knih, hlavního nástroje vzdělávání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1970.

12. KRAMPLOVÁ, Iveta, Vladislav TOMÁŠEK a Martina VERNEROVÁ. *Národní zpráva PIRLS 2011*. Praha: Česká školní inspekce, 2012. ISBN 978-80-905370-3-3.
13. MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
14. MARTIN, George R. R. *Hra o trůny*. Přeložila Michala MARKOVÁ. Praha: Argo, 2017. ISBN 978-80-257-2282-4.
15. PALEČKOVÁ, Jana, Vladislav TOMÁŠEK a Josef BASL. *Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009. Umíme ještě číst?* 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2010. ISBN 978-80-211-0608-6.
16. PRATCHETT, Terry. *Lehké fantastično*. Praha: Talpress, 1993. Úžasná Zeměplocha. ISBN 80-85609-29-0.
17. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
18. REVENSON, Jody. *Harry Potter*. Přeložil Michael TALIÁN. Praha: Slovart, 2015. ISBN 9788073919818.
19. ROWLING, J. K. a Newt SCAMANDER. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 3. vydání. Přeložil Pavel MEDEK, přeložil Petr ELIÁŠ. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04710-2.
20. ROWLING, J. K. *Bajky barda Beedleho*. 3. vydání. Přeložil Pavel MEDEK. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04707-2.
21. ROWLING, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*. Praha: Albatros, 2000, 284 s. ISBN 80-00-00788-6.
22. ROWLING, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*. Vydání deváté, v této podobě druhé. Ilustroval Jim KAY, přeložil Vladimír MEDEK. V Praze: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05126-0.
23. ROWLING, J. K. *Harry Potter a l'école des sorcières*. Ilustroval Jean Claude GOTTING, přeložil Jean François MÉNARD. Gallimard Jeunesse, 1998, 304 s. ISBN 2-07-051842-6.
24. ROWLING, J. K. *Harry Potter and the philosopher's stone*. London: Bloomsbury, 2015, 245 s. ISBN 978-1-4088-4564-6.
25. ROWLING, J. K., Newt SCAMANDER a J. K. ROWLING. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 4. vydání. Ilustroval Olivia LOMENECH GILL, přeložil Pavel

- MEDEK, přeložil Petr ELIÁŠ, přeložil Helena ŠVÁCHOVÁ. V Praze: Albatros, 2017. ISBN 978-80-00-04752-2.
26. ROWLING, J. K.. *Garri Potter i filosofskij kamen*. Ilustroval Kazu KIBUIISHI, přeložila Marii SPIVAK. Machaon, 2018, 430 s. ISBN 978-5-389-07435.
27. ROWLING, J. K.. *Harry Potter y La Piedra Filosofal*. Ilustrovala Dolores AVENDAÑO, přeložila Alicia DELLEPIANE. Salamandra, 1999. ISBN 978-84-7888-654-8.
28. SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklínač*. Přeložil Karol CHMEL. Praha: Plus, 2018. ISBN 978-80-259-0896-9.
29. TOLKIEN, J. R. R. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Ilustroval Jemima CATLIN, přeložil František VRBA. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0884-2.
30. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007)*. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-270-1.
31. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a internauti: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)*. Brno: Host ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky, 2011. ISBN 978-80-7294-515-3.
32. VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

b) Elektronické

1. Babička a dědeček do školky. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/babicka-a-dedecek-doskolky>
2. BIFLOR. In: *Magic of Hogwarts* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://magic-of-hogwarts.blog.cz/en/1004/biflor>
3. *Bradavický rozřazovací test* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://hp.newsite.cz/>
4. *Celé Česko čte dětem* [online], ©2014 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/>
5. Co čítá dětem aneb Zlaté tituly. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/pro-rodice/zlate-tituly>
6. České děti čtou víc než v minulosti, překvapila velká studie. U mládeže však literaturu vytlačují sociální sítě. *Česká televize* [online]. [cit. 2019-03-21].

- Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2364262-ceske-deti-ctou-vic-nez-v-minulosti-prekvapila-velka-studie-u-mladeze-vsak-literaturu>
7. Češi mají knihovny všude, píše americký list. Využívá je jen každý pátý. In: *IDNES.cz* [online]. 21. července 2016 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/cesko-knihovny-new-york-times-dkr-/domaci.aspx?c=A160721_115727_domaci_ane
  8. Čtenář na jevišti. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/ctenar-na-jevisti/>
  9. Čtení dětem v nemocnici. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskocotedetem.cz/nase-aktivity/cteni-detem-v-nemocnici>
  10. *Čtení pomáhá* [online]. ©2015 [cit. 2018-12-29]. Dostupné z: <http://www.ctenipomaha.cz/>
  11. ČTYŘI TVÁŘE BRADAVICKÉ ŠKOLY. *Potterzone: místo nejen pro mudly* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <http://potterzone.cz/ctyri-tvare-bradavicke-skoly/>
  12. Harry Potter Magnetka na lednici Erb Nebelvír. In: *Fantasypoint.cz* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.fantasypoint.cz/harry-potter-magnetka-na-lednici-erb-nebelvir/>
  13. Harry Potter Magnetka na lednici Erb Zmijozel. In: *Fantasypoint.cz* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.fantasypoint.cz/harry-potter-magnetka-na-lednici-erb-zmijozel/>
  14. Hobit. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/hobit-38718>
  15. Hra o trůny. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pisen-ledu-a-ohne-hra-o-truny-71567>
  16. Knihy džunglí. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/knihy-dzungli-676875?gclid=CjwKCAjwqLbIBRBYEiwAV3pCJs_0wU4OZFILBSHeFSIDGGrLwiSxTDYod3N913EO7ZDrHZTqGsGZKR0CskkQAvD_BwE
  17. *La bataille des livres* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://bataille-des-livres.ch/>
  18. Lehké fantastično. In: *DISCWORLD* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.discworld.cz/knihy/2-Lehke_fantasticno
  19. *LiStOVáNí* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.listovani.cz/>

20. Literární a čtenářské soutěže. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/literarni-a-ctenarske-souteze/>
21. Mezinárodní šetření PISA. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Zpravy-o-priprave-a-realizaci-setreni/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-zpravu-o-prip-\(1\)](https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Zpravy-o-priprave-a-realizaci-setreni/Ceska-skolni-inspekce-zverejnuje-zpravu-o-prip-(1))
22. Nikdykde. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/nikdykde-1179?c=all>
23. *Noc s Andresenem* [online]. [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.nocsandersenem.cz/>
24. Owl Fictional universe of Harry Potter Mail Hogwarts. In: *KissCC0* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.kisscc0.com/clipart/owl-fictional-universe-of-harry-potter-mail-hogwar-aat1xe/>
25. PIRLS. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS>
26. PISA 2000. *Česká školní inspekce* [online]. [cit. 2019-04-03]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Archive/PISA-2000>
27. PISA. *Koncepční rámec čtenářské gramotnosti* [online]. [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/PISA_koncepni_ramec_ctgr.pdf
28. Pohádky bratří Grimmů. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pohadky-bratri-grimmu-398235>
29. Poslání. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/o-nas/poslani>
30. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf
31. Ravenclaw. In: *Slídivé kukátko* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: http://nd01.jxs.cz/410/782/cab58c0774_512934_o2.jpg
32. Rodičům. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/rodicum/>

33. *Rosteme s knihou* [online]. ©2007-2015 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/aktuality/>
34. *Rostík* [online]. ©2017-2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://www.rostik.cz/>
35. Soubor čtenářů. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/souboj-ctenaru/>
36. Spisovatelé do škol. *Rosteme s knihou* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <http://www.rostemesknihou.cz/cz/o-kampani/spisovatele-do-skol/>
37. Škola čar a kouzel v Bradavicích. *Wikipedie* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0kola_%C4%8Dar_a_kouzel_v_Bradavic%C3%ADch
38. Školní seznam literárních děl. *Nová maturita* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.novamaturita.cz/skolni-seznam-literarnich-del-1404037375.html>
39. Týden čtení dětem v ČR. *Celé Česko čte dětem* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/tyden-cteni-detem-cr>
40. WILDOVÁ, R. *KritickeMysleni.cz* [online]. 23. 1. 2001 [cit. 2018-11-13]. Rozvoj čtení a čtenářství v ČR a Společnost CzechRA. Dostupné z WWW: http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty7_czechra.
41. Zaklínač. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/zaklinac-i-posledni-prani-13819?gclid=CjwKCAjwqLbIBRBYEiwAV3pCJn5lQuLpasM9x0Dtb4ewhZzrmbuGumawXs9jyUCNM6c-xURmFKEhDBoChzIQAvD_BwE

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Úvodní dopis ze Školy čar a kouzel

obrázek: Owl Fictional universe of Harry Potter Mail Hogwarts.
In: *KissCC0* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z:
<https://www.kisscc0.com/clipart/owl-fictional-universe-of-harry-potter-mail-hogwar-aat1xe/>

Příloha č. 2 – Pracovní list/kronika

Příloha č. 3 – Stanoviště Tajemná komnata

Příloha č. 4 – Výchozí text ke druhému úkolu na stanovišti Tajemná komnata

ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. 4. vyd., (1. vyd. v této úpravě). Ilustroval Vladimír MEDEK. Praha: Albatros, 2002, s. 56–57. ISBN 80-00-01104-2.

Příloha č. 5 – Materiály pro první úkol na stanovišti Věžeň z Azkabanu

- Modrovous. *Www.pohadky.org: server plný pohádek pro malé i velké* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z:
<https://www.pohadky.org/index.php?co=pohadka&pohadka=577>
obrázek: Pohádky bratří Grimmů. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pohadky-bratri-grimmu-398235>
- Knihy džunglí. *Městská knihovna v Praze* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/41/67/99/knihy_dzungli.pdf
obrázek: Knihy džunglí. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/knihy-dzungli-676875?gclid=CjwKCAjwqLbIBRBYEiwAV3pCJs_0wU4OZFILBShEFSIDGGrLwiSxTDYod3N913EO7ZDrHZTqGsGZKRoCskkQAvD_BwE
- Nikdykde. *DOCPLAYER* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z:
<https://docplayer.cz/2477690-Nikdykde-neverwhere.html>
obrázek: Nikdykde. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/nikdykde-1179?c=all>
- TOLKIEN, J. R. R. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Vyd. 5., V Argu 1., rev. Přeložil František VRBA. Praha: Argo, 2005, s. 13. ISBN 80-7203-722-6.

obrázek: Hobit. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/hobit-38718>

- MARTIN, George R. R. *Píseň ledu a ohně*. 2., opr. vyd. Přeložil Hana BŘEZÁKOVÁ. Praha: Talpress, 2011, s. 53. ISBN 9788071974123.

obrázek: Hra o trůny. In: *Databáze knih* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/pisen-ledu-a-ohne-hra-o-truny-71567>

- Lehké fantastično. *DISCWORLD* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.discworld.cz/knihy.php?section=ukazka&ID_ukazka=2

obrázek: Lehké fantastično. In: *DISCWORLD* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: http://www.discworld.cz/knihy/2-Lehke_fantasticno

- Zaklínač Zaklínač. *Přátelé temnoty* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://pratele-temnoty9.webnode.cz/zaklinac/>

obrázek: Zaklínač. In: *Knihy Dobrovský* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.knihydobrovsky.cz/zaklinac-i-posledni-prani-13819?gclid=CjwKCAjwqLb1BRBYEiwAV3pCJn5lQuLpasM9x0Dtb4ewhZzrmbuGumawXs9jyUCNM6c-xURmFKEhDBoChzIQAvD_BwE

Příloha č. 6 – Stanoviště Fénixův řád

Příloha č. 7 – Stanoviště Princ dvojí krve

Příloha č. 8 – Informace o bradavických kolejích

ČTYŘI TVÁŘE BRADAVICKÉ ŠKOLY. *Potterzone: místo nejen pro mudly* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <http://potterzone.cz/ctyri-tvare-bradavicke-skoly/>

Škola čar a kouzel v Bradavicích. *Wikipedie* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0kola_%C4%8Dar_a_kouzel_v_Bradavici%C3%ADch

obrázek: Harry Potter Magnetka na lednici Erb Nebelvír. In: *Fantasypoint.cz* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.fantasypoint.cz/harry-potter-magnetka-na-lednici-erb-nebelvir/>

obrázek: BIFLOMOR. In: *Magic of Hogwarts* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://magic-of-hogwarts.blog.cz/en/1004/bifloromor>

obrázek: Harry Potter Magnetka na lednici Erb Zmijozel.
In: *Fantasypoint.cz* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z:

<https://www.fantasypoint.cz/harry-potter-magnetka-na-lednici-erb-zmijozel/>

obrázek: Ravenclaw. In: *Slídivé kukátko* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: http://nd01.jxs.cz/410/782/cab58c0774_512934_o2.jpg

Příloha č. 9 – Stanoviště Relikvie smrti

Příloha č. 10 – Dramatizace Příběhu tří bratří a konečné vyhodnocení projektu

Příloha č. 11 – Finální výstup projektu

Příloha č. 12 – Diplom za absolvování projektu

Příloha č. 13 – Vybraná písemná hodnocení projektu vypracovaná žáky

Škola čar a kouzel v Pouchovicích

Ředitel: Alfons Kotlík

(nositel Merlinova řádu první třídy, Velký čar., Nejvyšší divotvorce,
Nejhlavnější hlavoun, Mezinárodní sdružení kouzelníků)

Vážení žáci 6. B,
s potěšením Vám oznamujeme,
že ve Škole čar a kouzel v Pouchovicích
počítáme se studijními místy pro Vás.

Školní rok začíná 15. února.

Se srdečným pozdravem

Miranda McGoldová

zástupkyně ředitele

Příloha č. 2 – Pracovní list/kronika

Škola čar a kouzel u Pouchovicích

4 Kámen mudrců

počet získaných bodů:

- 1) Brainstorming: Fantasy, Harry Potter
- 2) Členové koleje:

4 Tajemná komnata

počet získaných bodů:

- 1) Seřadte příběhové části chronologicky správně dle videoukázek a knižního obsahu.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

- 2) Přečtete si ukázkou, zodpovíte otázky a vylúštíte tajenku.

Jakou školní hodnost měl Harryho otec?

Jak se jmenuje ten, koho se Ty-víš-kgó bál?

Jak zní název jednoho z posledních bezpečných míst?

Jak se jmenuje zlý čaroděj?

Kdo Harrymu vypráví příběh?

-----

4 Vězeň z Azkabanu

počet získaných bodů:

- 1) Roztřídte správně úryvky textů, názvy a titulní strany knih a své rozhodnutí zdůvodněte. (Do PL zapíšte druh fantasy a název díla + jméno autora.)

- A.
- B.
- C.
- D.
- E.
- F.
- G.

- 2) Vyhledejte v knihách:

jazyk textu	autor	překladatel	ilustrátor	vydavatelství	rok vydání

4 Fénixův řád

počet získaných bodů:

1) Vyhledejte v knize *Fantastická zvířata a kde je najít* tvora, který je nejpodobnější vystavenému exponátu a popište rozdíly mezi nimi.

2) Společně vymyslete vlastního fantastického tvora a co nejdětalněji ho nakreslete a popište.

4 *Princ dvojí krve*

počet získaných bodů:

1) *Určete si název své koleje. (Jací jste? Co máte rádi? Co vás charakterizuje?,...)*

2) *Vytvořte erb své koleje.*

4 Relikvie smrti

počet získaných bodů:

1) Proč se toto stanoviště jmenuje Relikvie smrti? Co myslíte, že to znamená?
Pokuste se najít odpověď v knize – přečtěte si Příběh tři bratři.

2) Vytvořte jednu ze tří relikvií./Sehrajte Příběh tři bratři jako krátké představení s pomocí rekvizit, které vám vytvořili spolužáci.

4 Ohnivý pohár

celkový počet získaných bodů:

Příloha č. 3 – Stanoviště Tajemná komnata

Příloha č. 4 – Výchozí text ke druhému úkolu na stanovišti Tajemná komnata

Posadil se, chvíli upřeně zíral do ohně a pak řekl: „Všecko to myslím začíná – někým, kdo se menoval – ale nechce se mně věřit, že neznáš jeho méno, když ho v našem světě každé zná -“

„Kdo to byl?“

„No – pokud to méno nemusím vyslovit, radši se tomu vyhnu. Jako všechny.“

„Ale proč?“

„U všech hejkalů, Harry, lidi maj eště pořád strach. Krucinál, tohle je těžký. To byl totiž čaroděj, ktorej... Dal se na špatnou cestu. Byl tak zlej, jak jen to vůbec jde. A horší. Eště horší než horší. Menoval se...“

Hagrid polkl naprázdno, ale nedostal ze sebe slovo.

„Nechcete to radši napsat?“ navrhl Harry.

„To ne... já nevím, jak se to píše. Ať je teda po tvým – *Voldemort*,“ a Hagrid se zachvěl. „Nechtěj po mně, abych to vopakoval. Ať to bylo jak chtělo, před takovejma dvaceti rokama tendleten – ten zlej čarodějník začal na svou stranu přetahovat další. A taky že je sehnal – některý se báli, některejm prostě šlo aspoň vo kousíček jeho moci, poněvač vopravdu měl čím dál větší moc, to von jo. Byly to zlý časy, Harry. Člověk nevěděl, komu může věřit, a nevodvážil se přátelit s neznámejma kouzelníkama nebo čarodějkama. Děly se hrozný věci. Nic před ním neobstálo. Samozřejmě, některý se mu postavili – jenže von je zabil, a strašlivě. Jedno z posledních bezpečnejch míst byly Bradavice. Myslím, že Brumbál byl jedinej, koho se tendleten Ty–víš–kdo bál. Neměl vodvahu zaútočit na školu, aspoň tenkrát eště ne.“

Tvoje maminka byla ta nejlepší čarodějka a tvůj táta nejlepší kouzelník, jaký jsem znal. Svýho času byli oba primus a primuska v Bradavicích! Do dneška je záhada, proč se Ty–víš–kdo nikdy nepokusil dostat je na svou stranu... nejspíš věděl, že maj příliš blízko k Brumbálovi, než aby byli vochtotný zadat si s mocnostma zla.

Možná si myslel, že je dokáže přesvědčit... možná je prostě jen chtěl mít z cesty. Všecko, co víme, je, že před deseti rokama se večer před Všema svatejma objevil ve vsi, kde jste tenkrát bydleli. Tobě byl právě rok. Přišel k vám domů a – a –“

Hagrid najednou vytáhl velice špinavý, usmolený kapesník a vysmrkal se jako lodní siréna.

„Promiň,“ omlouval se. „Ale když je to tak smutný – já tvoji maminku i tvýho tátu znal, a příjemnější lidi bys nenašel – ale...“

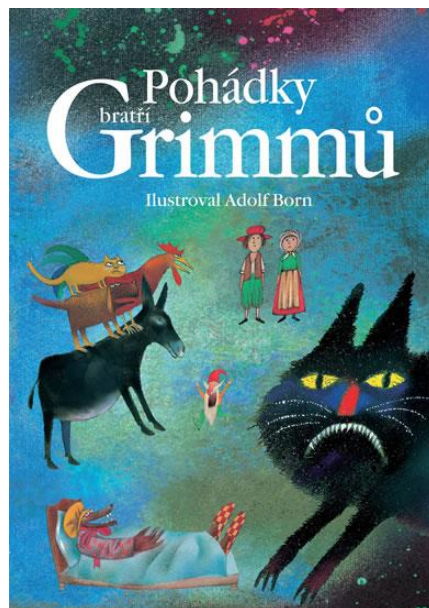
Ty–víš–kdo je zabil. A potom – a to je ta vopravdová záhada – se pokoušel zabít i tebe. Nejspíš chtěl vodvíst čistou práci, nebo mu prostě už dělalo dobře, když moh někoho zabít. Jenže to nedokázal. Tys nikdy nepřemejšlel, vodkud máš to znamení na čele? To ne že by ses jen tak pořezal. Takový znamení ti zůstane, když na tebe šáhne nějaky mocný, zlý kouzlo – dokázalo zabít tvou maminku a tátu a zničilo váš dům – ale s tebou nic nezmohlo, a právě proto jseš slavnej, Harry. Nikdo nezůstal naživu, když von se rozhod ho zabít, nikdo kromě tebe, a zabil kolik nejlepších čarodějek a kouzelníků, který tehdá žili McKinnonovy, Boneovy, Prewettovy – a tys byl eště malý dítě, ale zůstals naživu.“

Příloha č. 5 – Materiály pro první úkol na stanovišti Vězeň z Azkabanu

Modrovous

bratři Grimmové   **pohádky**

V jednom hlubokém černém lese žil v jednom domě muž, který měl tři syny a krásnou dceru. Jednoho dne přijel k jeho domu zlatý kočár, tažený šestispřežím a doprovázený množstvím sloužících, ze kterého vystoupil král a muže požádal, aby mu dal svou krásnou dceru za ženu. Otec se zaradoval, že má dcera takové štěstí, a tak bez váhání souhlasil. Však také nebylo co takovému nápadníkovi vytknout; snad jen to, že jeho plnovous měl modrou barvu, takže z toho měl člověk malé leknutí vždy, když na něj pohlédnul. Toho se zprvu polekala také nevěsta a zdráhala se na takovou svatbu kývnout, ale po otcově domluvě nakonec souhlasila. Ale protože ji ten podivný strach neopustil, šla za svými bratry, vzala je stranou a řekla: „Milí bratři, když mě uslyšíte volat o pomoc, ať jste, kde jste, nechejte všeho a rozjed'te se za mnou.“ To jí bratři rádi slíbili a na rozloučenou ji políbili: „Měj se pěkně, milá sestro. Jakmile uslyšíme tvoje volání o pomoc, skočíme na koně a jsme hned u tebe.“ Potom dívka nasedla do kočáru k Modrovousovi a jeli pryč. Na zámku to bylo všechno tak vznešené a plnili jí každické přání. Inu, byla by opravdu šťastná, jen kdyby si mohla zvyknout na králův modrý plnovous; ale vždy, když ho uviděla, posednul ji děs.

Knihy džunglí

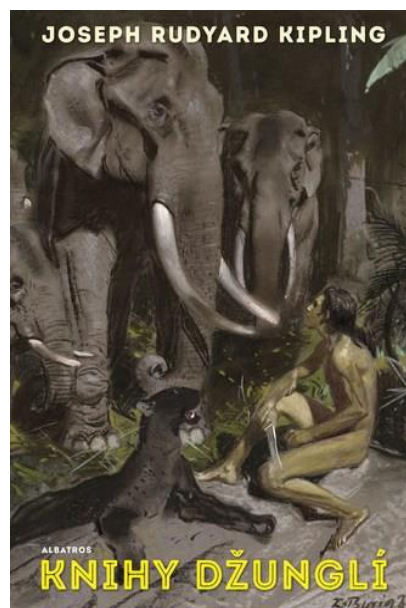
Rudyard Kipling   **zvířecí příběhy**

Houštiny v mlázi zašustily a táta Vlk přisedl a chystal se ke skoku. Být tak někdo z vás při tom, tak uviděl věc přímo úžasnou – vlk nedoskočil. Vrhł se vpřed, ještě než spatřil, na co se vrhá, a vší mocí se pak zarazil. Dopadlo to tak, že se vymrštil nějakých pět stop vzhůru a dopadl téměř tam, odkud vylítl.

„Člověk!“ zaštěkl. „Člověčí mládě. Podívej se!“

Přímo před ním stálo a přidržovalo se nízké větve nahaté hnědé děcko, pouhé batole – takové hebounké a dolíčkovaté škrvně do vlčí sluje v noci hned tak nevkročí. Se smíchem si měřilo tátu Vlka.

„Cože, člověčí mládě?“ řekla máma Vlčice. „Jakživa jsem žádné neviděla. Podej mi je.“

Vlk, zvyklý nosit vlastní mláďata, popadne do huby třeba vejce a nerozmáčkne je. A táta Vlk sevřel zezadu dítě čelistmi a bez nejmenšího škrábnutí je položil mezi vlčata.

Nikdykde

Neil Gaiman   **městská fantasy**

Neměl tušení, kde asi jsou. Nevypadalo to jako kanalizace, spíš jako tunel pro telefonní kabely nebo pro malé vláčky. Nebo pro... něco. Uvědomil si, jak málo ví o tom, co se děje pod jeho nohama.

Postupoval nervózně, bál se, že šlápne do nějaké díry nebo ve tmě zakopne a zlomí si kotník. De Carabas kráčel bezstarostně vpředu a zjevně mu bylo úplně jedno, jestli mu Richard stačí.

Červený plamen vrhal na stěny tunelu obrovské stíny. Richard popoběhl, aby ho dohonal.

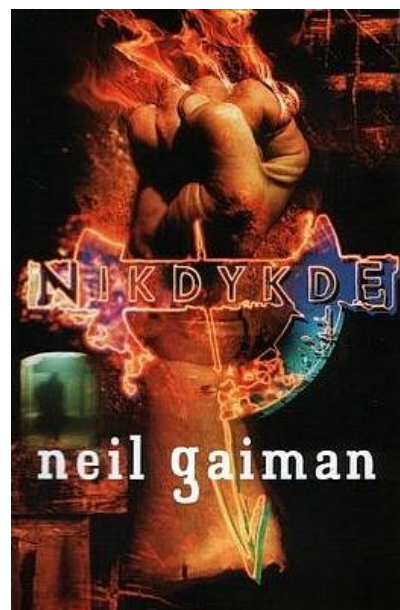
„Takže..." uvažoval nahlas de Carabas, „budu ji muset dostat na trh. Nejbližší bude, okamžik, jo, za dva dny, jestli se nemýlím, a já se nikdy nemýlím. Do té doby ji můžu schovat."

„Trh?" zeptal se Richard.

„Pohyblivý trh. Ale raději se nevyptávej. Čím míň o tom víš, tím lépe pro tebe."

Richard se rozhlédl. „A já jsem se zrovna chtěl zeptat, kde to jsme. Jenže vy mi to asi odmítnete říct."

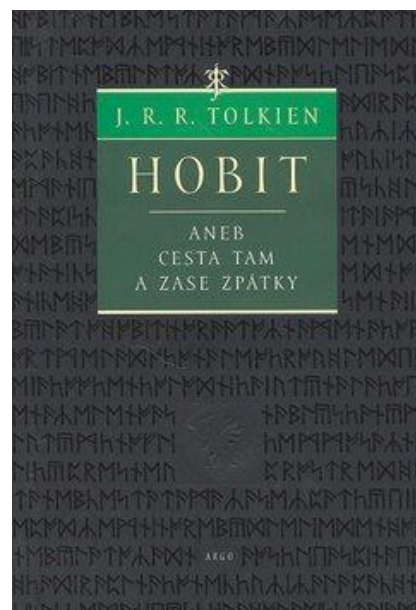
Markýz se znovu ušklíbl. „Chytrý, uhádl! Už tak jsi v dost velkém maléru."

Hobit

J. R. R. Tolkien   **hrdinská fantasy**

Kdysi dávno, jednoho jitra v tišině světa, v němž bylo méně hluku a více zeleně, kdy hobitové byli ještě početní a dařilo se jim, stál Bilbo Pytlík po snídani ve svých dveřích a kouřil z dlouhatánské dřevěné fajfky, která mu sahala skoro až k srstnatým prstům na nohou (pečlivě vykartáčovaným), když tu se jakousi zvláštní náhodou stalo, že šel kolem Gandalf. Gandalf! Kdybyste o něm slyšeli jenom čtvrtinu z toho, co jsem slyšel já, - a já slyšel jenom zlomeček z toho, co je o něm k slyšení -, byli byste připraveni na jakoukoli pozoruhodnou historku. Dobrodružné historky se kolem něho přímo rojily, kam jen vkročil, a to tím nejpodivuhodnějším způsobem. Touhle cestou pod Kopec už dlouhá léta nezabloudil, vlastně už do smrti svého přítele Brala, a hobiti už skoro zapomněli, jak vůbec vypadá. Byl totiž pryč

za Kopcem a za Vodou ve svých vlastních záležitostech už od té doby, co byli všichni ještě malá hobířata.

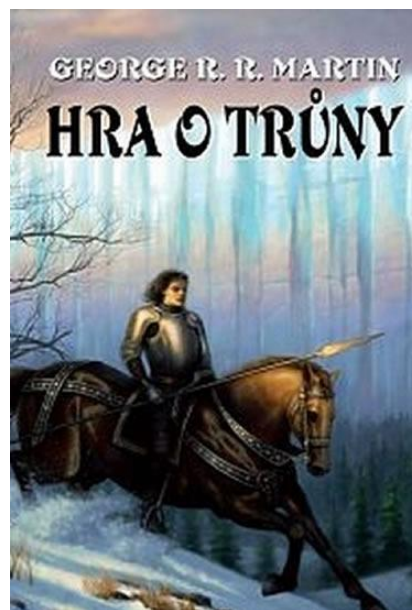
Hra o trůny

George R. R. Martin

historická fantasy

Vydali se na zpáteční cestu mezi sloupovím. Slepé kamenné oči jako by je sledovaly, když kolem nich procházeli. Král měl paži položenou kolem Nedových ramen. „Určitě se divíš, proč jsem se nakonec přece jen odhodlal navštívit Zimohrad, po tak dlouhé době.“

Ned měl určité podezření, ale neodvážil se je vyslovit. „Zajisté proto, aby ses potěšil mojí společností,“ řekl nenuceně. „A navíc je tu Zeď. Měl by ses na ni podívat, Tvoje Výsosti, projít se po jejích hradbách a promluvit s těmi, kdo na ní stráží říši. Noční hlídka je už jen pouhým stínem toho, čím bývala kdysi. Benjen říká –“
„Nepochybuji o tom, že se dostatečně brzy doslechnu, co říká tvůj bratr,“ přerušil ho Robert. „Ta Zeď tam stojí – kolik – osm tisíc let? Pár dní ještě posečká. Já mám naléhavější starosti. Jsou těžké časy. Potřebuji kolem sebe dobré muže. Muže jako Jon Arryn. Sloužil mi jako pán Orliho hnízda, jako strážce východu, jako pobočník krále. Nebude snadné nalézt za něj náhradu.“

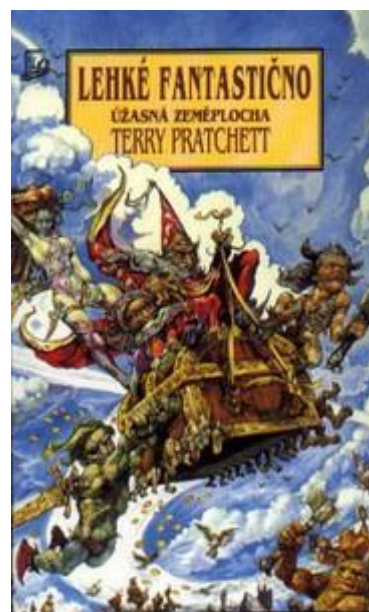
Lehké fantastično

Terry Pratchett

humorná fantasy

Ještě o kus dál v témže pralese prodělával jakýsi mladý šaman jednu z nejzákladnějších částí svého výcviku. Snědl kus posvátné muchomůrky, vykouřil několik omamných oddenků a opatrně si nasypal a naprášil výtrusy ta-jemné houby do všech tělních otvorů. Teď seděl na zkřížených nohou pod velkou borovicí a pokoušel se soustředit tak, aby se dostal do kontaktu s tajemnými a úžasnými záhadami v srdci Bytí, ale hlavně na to, aby si zastavil hlavu, která se mu bláznivě točila a chystala se mu odšroubovat a odletět z ramen.

Před očima se mu roztočily modré čtyřstranné trojúhelníky. Občas se usmál vědoucím úsměvem, aniž bylo čemu, a pronesl nějaké moudré slovo jako „Oh!“ nebo „Ahá!“

Pak se něco pohnulo ve vzduchu a stalo se něco, co později popsal slovy „bylo to zrovna jako výbuch, jenže pozpátku, jasný?“ a na místě, kde předtím nebylo vůbec nic, ležela velká a otlučená dřevěná bedna.

Těžce přistála na hromadě listí, ze dna vystrčila stovky malých nožiček, neohrabaně se obrátila a podívala se na šamana. Je třeba říci, že pochopitelně neměla obličej, ale i ve svém mykologickém poblouznění si byl šaman strašlivě jistý, že si ho prohlíží. A nebyl to vůbec přátelský pohled. Je neuvěřitelné, jak hrozivě se dokáže zatvářít je—den klíčový otvor a několik děr po sucích.

K šamanově nesmírné úlevě truhlice po chvilce jakoby dřevěně pokrčila rameny a cvalem vyrazila mezi stromy.

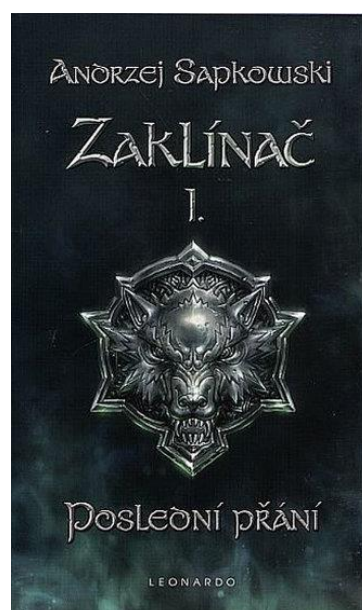
Zaklínač

Andrzej Sapkowski   **meč a magie**

Ostrit skřípění odsouvané náhrobní desky neslyšel, ale zaklínač ano. Sklonil se a dýkou rozsekl velmožova pouta. Ostrit na nic nečekal, zvedl se a neohrabaně pokulháváje se celý ztuhlý rozběhl. Jeho oči se tmě už dokázaly přizpůsobit, takže cestu z hlavního sálu k východu rozeznával dobře.

Z podlahy s rachotem vyrazila deska, uzavírající vstup do krypty. Geralt, předvídavě ukrytý za schodiště, zahlédl strižinu obludnou postavu, hbitě a rychle uhánějící za vzdalujícím se klapotem Ostritových bot. Nevydala ani nejslabší zvuk.

Noc rozčísil hrůzný, rozechvělý a šílený výkřik, otrásl starými zdmi, chvějivě se nesa do výšky. Zaklínač nedokázal vzdálenost odhadnout přesně - jeho zostřený sluch jej pletl - věděl ale, že striga Ostrita dopadla velice rychle. Příliš rychle.

Příloha č. 6 – Stanoviště Fénixův řád

Příloha č. 7 – Stanoviště Princ dvojí krve

Příloha č. 8 – Informace o bradavických kolejích

KOLEJE

Bradavická škola je jednou z mála vzdělávacích institucí, které se těší velké oblibě mezi jejich stávajícími i potenciálními studenty. Její věhlas umocňuje také neobyčejná a silná historie, o které se ve svých přednáškách zmiňuje profesor dějin čar a kouzel Cuthbert Binns. Právě jeho skripta posloužila jako základ k tomuto článku o čtyřech slavných a výjimečných zakladatelích bradavické školy. Hezky se proto usad'te a slyšte starý příběh.

V dávných dobách se sešli Godrik Nebelvír, Helga z Mrzimoru, Salazar Zmijozel a Rowena z Havraspáru, aby společně započali práci na velkolepém dílu, které dodnes píše řadu nových příběhů. Tehdy vybudovali neobyčejný hrad na místě, jež mělo být svou vzdáleností skryto před zvědavými mudly. A tak pod jejich rukama vyrostla škola čar a kouzel v Bradavicích, která byla výsledkem jejich svorné spolupráce. V mnoha ohledech se na jejím vybudování i organizaci vzájemně shodovali a pracovali spolu v sounáležitosti. Objevil se však problém, který vedl k vážné roztržce mezi Salazarem Zmijozelem a ostatními zakladateli školy. Ten se týkal Zmijozelova pohledu na kouzelnický a mudlovský svět, které měly podle něj zůstat striktně oddělené. Názor nepřijímat kouzelníky mudlovského původu do Bradavic jeho tři společníci nesdíleli, a proto nakonec ze školy odešel.

Takový je celkem známý příběh o založení Bradavické školy čar a kouzel, ale víme něco o životě jejich patronů? O tom se brzy přesvědčíme.

Godrik Nebelvír

„Nebojácny Godrik Nebelvír z divokých vřesovišť“, tak zní celé přízvisko proslulého zakladatele nebelvírské koleje. Pocházel z Godrikova Dolu, který se později stal domovem ještě mnoha dalších slavných osobností, počínaje Batyldou Bagshotovou, až po samotnou Potterovu rodinu. Godrik je známý nejenom pro založení koleje lva, ale proslavil se také svou neohrožeností a schopností být zdatným soupeřem v boji. V něm si vypomáhal jedinečným mečem, který pro něj mistrně zhotovil nejlepší skřetí kovář Ragnuk I. Už tehdy se jednalo o opravdový skvost, meč byl totiž zářivě stříbrný a posázený rubíny velikosti vejce. Byla to tak oslnivá zbraň, že se ji Ragnuk pokusil získat zpět a lstivě obvinil Godrika z jeho krádeže. Godrik ovšem rozhodně nebyl z těch, se kterými by bylo radno si zahrávat, a svá práva na meč nakonec uhájil. To ovšem nezabránilo tomu, aby se nerozšířil falešný mýtus o Nebelvírově krádeži.

Meč ale není jediným artefaktem, který po sobě Godrik zanechal. Z legend se totiž dozvídáme, že Bradavicím daroval ještě jeden velmi cenný předmět, který sice vypadá na první pohled ošuntělé, jeho hodnota je však neobyčejně vysoká. Řeč je o Moudrém klobouku, jehož úkolem bylo rozřazovat nově příchozí studenty do školních kolejí. Svou nepostradatelnou úlohu plní samozřejmě nadále. Ne nadarmo se mu ovšem říká „moudrý“, neboť do něj všichni bradavičtí zakladatelé vložili svou moudrost, a tak klobouk s jejich intuicí přetrvává navěky.

Vraťme se ještě na chvíli ke Godrikovi samotnému a vyzdvihněme jeho vynikající dovednost v soubojích a v neposlední řadě urputný boj proti diskriminaci mudlů v kouzelnickém světě. Pro tento postoj můžeme Godrika uznávat jako muže, který ve svých názorech předběhl svou dobu. Mudlovská otázka se ovšem stala velkým jablkem sváru mezi Godrikem a Salazarem, pro něhož se tato skutečnost stala důvodem pro definitivní odchod ze školy.

Nebelvír (v originále Gryffindor) byl založen Godrikem Nebelvírem. Kolejními barvami Nebelvíru jsou rudá a zlatá. Erbovním zvířetem je lev. Kolejním duchem je Sir Nicholas de Mimsy-Porpington, známější pod jménem Skoro bezhlavý Nick. Ředitelkou koleje je Minerva McGonagallová, která je zároveň zástupkyní ředitele školy (od 7. dílu ředitelkou) a profesorkou přeměňování. Společenská místnost Nebelvíru se nachází v severní věži. Vstup střeží portrét Buclaté dámy a heslo, které se mění. Nebelvírská společenská místnost je malá a útulná. Nebelvír se jmenuje podle svého zakladatele Godrika Nebelvíra, který byl přítelem Salazara Zmijozela. Později se jejich cesty kvůli neshodám o vedení a budoucnosti školy rozešly. Co se týče dědiců, není žádný znám, ale předpokládá se, že to jsou Harry Potter a

Neville Longbottom. Oba se totiž narodili 31. července o půlnoci, kdy je znamení lva nejsilnější. Nejmagičtější v tomto období je půlnoc. Památkou na Godrika Nebelvíra je meč posetý rubíny (Nebelvírův meč), který vyrobili skřeti, a který se zjeví a podaří vytáhnout z pochvy klobouku jen tomu, kdo patří do Nebelvíru a jen tehdy, potřebuje-li ho a prokázal-li hrdinství a odvahu. Díky tomu, že ho vyrobili skřeti, je unikátní zejména tím, že odolává všemu, co by mu mohlo ublížit nebo ho poškodit a nasává do sebe vše, co ho posilňuje. Je uložen v ředitelově pracovně a je to jediný předmět po zakladatelích Bradavic, ze kterého se nestal viteál. Na koleji studovali mimo jiné Neville Longbottom, Weasleyovi, Harry Potter Hermiona Grangerová nebo Albus Brumbál.

Helga z Mrzimoru

Helga „z širokého údolí“ byla zakladatelkou koleje, která si nejvíce cenila upřímnosti, spravedlnosti a loajality. Moudrý klobouk o Helze prohlásil, že byla připravena vyučovat všechny zájemce bez rozdílu a přitom neupřednostňovat žádného studenta před kýmkoli jiným, i kdyby byl ze všech nejtalentovanější nebo pocházel z té nejváženější rodiny.

Helga byla zběhlá v kouzelných formulích a své nevšední dovednosti využívala především k přípravě různých jídel. Své společníky dokázala vždy potěšit velkolepými a vynikajícími hostinami, čímž přispívala k harmonickému chodu školy – láska přece prochází žaludkem! Všechny její kuchyňské recepty jsou dodnes využívány v bradavické kuchyni a právě to je „tajemství“, které činí všechny bradavické hostiny tak neodolatelnými. Helgu můžeme ještě

dnes nalézt v mrzimorské společenské místnosti, jak připíjí všem studentům na zdraví svým zlatým pohárem.

A když už jsme to nakousli, co se vlastně stalo se slavným pohárem Helgy z Mrzimoru? Ten si předávali její dědicové z generace na generaci, až se ocitl u jednoho z nich, Hepziby Smithové. Hepziba byla vzdáleným potomkem Helgy z Mrzimoru a měla zvláštní zálibu ve sběratelství cenných a drobných předmětů. Toho si nemohl nevšimnout její mladý spolupracovník Tom Raddle, který se poháru zmocnil. Pohár s vyrytým jezevcem se tak stal jedním z Voldemortových viteálů.

Mrzimor (v originále Hufflepuff) byl založen Helgou z Mrzimoru. Kolejními barvami jsou žlutá a černá. Erbovním zvířetem je jezevec. Mrzimorskými vlastnostmi jsou loajalita a sounáležitost. Kolejním duchem je Tlustý mnich. Ředitelkou koleje je profesorka Pomona Prýtová, která je zároveň profesorkou bylinkářství. Mrzimor se jmenuje podle své zakladatelky Helgy z Mrzimoru, která bývala jednou z největších čarodějek. Co se týče dědiců, není znám žádný, který by žil v době, kdy se odehrává příběh. V šesté knize je ovšem zmíněna Hepziba Smithová, coby dědička, kterou zabil lord Voldemort neboli Tom Riddle aby se zmocnil poháru, který patřil Helze z Mrzimoru, a udělal z něj viteál. Harry nikdy ve společenské místnosti Mrzimoru nebyl. Ví se o ní, že se nachází

v přízemí hradu v blízkosti kuchyně. Vstup do společenské místnosti je ukryt v hromadě velkých sudů v koutě po pravé straně kuchyňské chodby. Pro vstup je třeba poklepat na hlaveň druhého ze spodu, uprostřed druhé řady, v rytmu "Helga Hufflepuff" a víko se otevře. Mrzimor je jediný dům v Bradavicích, který má odpuzující zařízení pro případné vetřelce. Pokud je špatné víko poklepáno, nebo pokud je rytmus špatný, je nelegální účastník polit octem. Uvnitř je zdobena rostlinami, které sem dává profesorka Prýtová. O Mrzimoru Draco Malfoy v prvním díle říká, že doufá, že se tam nedostane. Hagrid Harrymu vysvětluje, že o Mrzimoru se říká, že to je kolej hlupáků, ale že to není pravda. Z Mrzimoru pochází také nejméně černokněžníků. Z ostatních kolejí Mrzimor vychází nejlépe s Nebelvírem. Na koleji studoval např. Cedric Diggory, Mlok Scamander nebo Nymfadora Tonksová.

Salazar Zmijozel

Po dlouhou dobu byla bradavická škola svědkem svorné spolupráce všech jejích zakladatelů, ovšem pouze do doby, kdy se prohnaný Salazar Zmijozel vytasil s myšlenkou, že studovat magii v Bradavicích jsou hodni pouze uchazeči z kouzelnických rodin. Tehdy se jeho tři přátelé obrátili proti němu. Jejich vztah tím utrpěl nenapravitelnou škodu, kterou Salazar zpečetil svým odchodem ze školy. Avšak ještě předtím, než tak učinil, vybudoval uvnitř hradu tajnou místnost s velkou sochou sebe samého a netvorem, který poslouchal pouze Salazarovy příkazy.

Komnata měla zůstat utajena, dokud by do Bradavic nepřišel Salazarův dědic a nebyl připraven dokončit jeho dílo. Navíc po sobě Zmijozel zanechal zlatý medailon, jenž se později stal cenným rodinným dědictvím a nakonec i viteálem lorda Voldemorta.

Přes všechny tyto nedostatky byl Salazar talentovaným kouzelníkem s mimořádnými dovednostmi v nitrozpytu a hadím jazyku. Tyto schopnosti zdědilo mnoho dalších členů Zmijozelovy pokrevní linie, včetně lorda Voldemorta. Zmijozelovu myšlenku zaměřenou proti rodilým mudlům mnozí sice nemohli akceptovat, ale to ještě neznamenalo, že by byly všechny Salazarovy odkazy bezpodmínečně špatné. Jen si vzpomeňme na jeho vzdáleného potomka, Isoltu Sayre, která založila americkou školu čar a kouzel Stříbranov (Ilvermorny). Nakonec využila i Salazarova bezprostředního odkazu – jeho hůlky, kterou spálila na školních pozemcích a z jejíhož popela vzešel hadí strom, jehož listy mají povzbuzující účinky.

Zmijozel (v originále Slytherin) byl založen Salazarem Zmijozelem. Salazar chtěl, aby se žáci vybírali jen z čistokrevných kouzelnických rodin, což vedlo k rozkolu mezi ním a ostatními třemi zakladateli. Nakonec Bradavice opustil, zanechal však po sobě památku v podobě Tajemné komnaty, kterou střežil Bazilišek a kterou směl v budoucnu otevřít jen jeho dědic. Autorka J. K. Rowlingová se pro jeho jméno pravděpodobně inspirovala portugalským diktátorem z let 1932 – 1968, Antóniu de Oliveira Salazarovi. Kolejními barvami Zmijozelu jsou zelená a stříbrná. Erbovním zvířetem je had. Kolejním duchem je Krvavý baron, který se stal duchem proto, aby mohl navždy být s milovanou Helenou Ravenclaw (Šedá

dáma), kterou i zabil. Ředitelem zmijozelské koleje byl v letech 1981–1997 Severus Snape, po něm převzal ředitelské místo Horácio Křiklan, který byl ředitelem koleje již jednou, než odešel v roce 1981 na odpočinek. Zmijozel je často popisován jako „kolej zlých čarodějů“, ve skutečnosti ne všichni ze Zmijozelu jsou zlí – vlastnostmi, které je spojují, jsou ctižádost a „nebýt dobrý, když z toho neplyne zisk“. Všichni žáci Zmijozelu by měli být alespoň z jedné strany potomky čistokrevných kouzelnických rodin, avšak toto pravidlo není často dodržováno. Společenská místnost Zmijozelu se nachází v podzemí. Vchod je ukryt za kamennou zdí a otevírá se heslem. Místnost je velká a umístěná pod jezerem. V této koleji byl bývalým žákem i Tom Riddle neboli Lord Voldemort. Studovali zde také Draco Malfoy, Leta Lestrangeová, Pansy Parkinsonová, Dolores Umbridgeová, Severus Snape, Bellatrix Lestrangeová nebo Horácio Křiklan.

Rowena z Havraspáru

O „Roweně z horského údolí Havraspáru“ se tvrdí, že byla nejbrilantnější čarodějkou své doby. Konec jejího života se však proměnil v jednu velkou tragédii. Známa pro svůj důvtip a lásku ke vzdělání nosila diadém, který měl údajně přinášet moudrost jeho nositeli.

Matčiny mimořádné vlohy ovšem nedokázala přenést přes srdce její vlastní dcera. Helena z Havraspáru se ve své žárlivosti nerozpakovala, ukradla matce diadém a utekla. Svou matku tak opustila i přesto, že Rowena těžce onemocněla. Zoufalstvím naplněná Rowena, která toužila svou dceru ještě naposledy spatřit, poslala muže, který by Helenu přivedl zpět domů. Tento muž vstoupil do dějin jako Krvavý baron, a to nikoli náhodou. Helenu, do které se zamiloval, se mu skutečně podařilo nalézt. Když se s ním však odmítla vrátit domů, přemohl ho hněv a ve svém záchvatu zuřivosti Roweninou dceru ubodal. Legenda říká, že poté, co byla Helena tragicky zavražděna, zemřela Rowena z Havraspáru žalem. A tak už nás dnes nemůže udivit, proč se Helena, která se stala duchem havraspárské koleje, prochází chodbami tiše a neradostně.

Havraspár (v originálu Ravenclaw, spojení slov raven – krkavec či havran a claw – pařát, spár) byl založen Rowenou z Havraspáru. Kolejními barvami jsou modrá a bronzová (ve filmech modrá a stříbrná), erbovním zvířetem je orel.

Ředitelem koleje je Filius Kratiknot, který je zároveň profesorem kouzelných formulí. Kolejním duchem je Šedá dáma, což je dcera Roweny z Havraspáru, vlastním jménem Helena z Havraspáru. Památkou po Roweně je diadém, (který ukradla Helena své matce) ze kterého udělal lord Voldemort svůj vitéál. Později byl ale diadém zničen zložárem a s ním zanikla i další část Voldemortovy duše. Havraspárská společenská místnost se nachází v západní věži hradu. Vchodem jsou dveře bez kliky s klepadlem v podobě havrana. Po klepnutí vydá klepadlo otázku, na kterou je nutné odpovědět. Pokud se otázka zodpoví tak, aby se klepadlu zdála moudrá, dveře se otevřou, pokud ne, musí dotyčný počkat na někoho, kdo na otázku uspokojivě odpoví. Otázky se mění. Společenská místnost Havraspáru je větší a vzdušnější než nebelvírská. Rowena z Havraspáru byla dle Moudrého

klobouku „zrozená v lůně hor“, což by snad mohlo odpovídat Skotsku. Nejlepší přítelkyně Helgy z Mrzimoru byla obdařena mimořádnou inteligencí a neuvěřitelnou kreativitou, mimo jiné vymyslela pohyblivé bradavické schodiště. Rowena měla minimálně jedno dítě, a to dceru Helenu z Havraspáru. Šedou dámu můžete spatřit v 7 díle v druhé části - Relikvie smrti.

Příloha č. 9 – Stanoviště Relikvie smrti

Příloha č. 10 – Dramatizace Příběhu tří bratří a konečné vyhodnocení projektu

Příloha č. 11 – Finální výstup projektu

Příloha č. 12 – Diplom za absolvování projektu

Škola čar a kouzel v Pouchovicích

Ředitel: Alfons Kotlík

**(nositel Merlinova řádu první třídy, Velký čar., Nejvyšší divotvorce,
Nejhlavnější hlavoun, Mezinárodní sdružení kouzelníků)**

uděluje diplom koleji

---

za úspěšné absolvování 1. ročníku

Miranda McGoldová

zástupkyně ředitele

15. února 2019
ZŠ Pouchov

Příloha č. 13 – Vybraná písemná hodnocení projektu vypracovaná žáky

Byl to dobrý nápad nečekala jsem že to bude tak dobré jako to bylo. Ten úvod se mi moc líbil. Skvělý nápad byl ten ebb, i nápad krenitář, pokladní, vedoucí, název koleje, napsat rozdíl mezi plátek, a nakreslit vlastní zvíře bylo to skvělé.

Liřilo se mi to! ☺
ale nelibilo se mi že jsme u konce se celá skupinka rozpadla...
jinak jsem si to užila ✕
libilo se mi u Vařka ☺☺ je super ☺ a standovní ☺
ráda jsem si prohlédla ukázký Harryho....
a jak jsme malovali své vlastní zvíře ☺

- Lířilo se mi léma.
- bylo to zábavné
- jedno stanovisko bylo krásné
- jímak to bylo neřké
- bavilo mě to
- ani jsem nepoznala se se furt vlastně máme

Liřilo se mi všechno, nebylo to až tak tě-
ký, profesori byli milý a bylo super že
jsem mohl použít svoji fantazii a práce
ve skupinách byla super. PS: ze všeho
profesotatna byla standová. ☺
Napsal žák konzulaře štoly Pouchovic:
Vojta Svatoň